

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2008-2009

INFORMACJE I OPRAWOWANIA STATYSTYCZNE

**URZĄD STATYSTYCZNY
W ŁODZI**

**INFORMACJE
I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE**

**DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA
MIKROPRZEDSIĘBIORSTW
W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
W LATACH 2008-2009**

ŁÓDŹ 2011

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W ŁODZI**

Piotr Ryszard Cmela – Przewodniczący, Edward Bedlechowicz, Mariola Chrobot, Ewelina Herman, Anna Jaeschke, Stanisław Kaniewicz, Sławomir Konczak, Włodzimierz Obraniak, Elżbieta Ossowska, Tomasz Piasecki, Jolanta Włodarczyk, Liliana Wójcik

SERIA: INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

OPRACOWANIE:

Artur Mikulec – Ośrodek Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Agnieszka Mirończuk – Ośrodek Małych i Średnich Przedsiębiorstw

POD KIERUNKIEM Elżbiety Ossowskiej

SKŁAD, GRAFIKA:

Artur Mikulec

Katarzyna Szkopiecka – Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

PROJEKT OKŁADKI:

Katarzyna Szkopiecka

Przy publikowaniu danych US – prosimy o podanie źródła

ISBN 978-83-60002-25-4

Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa

Nakład 150 egz

Cena 18,00 zł

PRZEDMOWA

Celem publikacji „Działalność gospodarcza mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim w latach 2008-2009” jest ukazanie mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle innych regionów Polski z punktu widzenia wybranych wskaźników opisujących prowadzoną działalność gospodarczą. Publikację przygotowano na podstawie wyników reprezentacyjnego badania z zakresu działalności gospodarczej przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób. W opracowaniu przedstawiono informacje z zakresu: liczby mikroprzedsiębiorstw, liczby pracujących ogółem, przeciętnej liczby zatrudnionych, przeciętnego wynagrodzenia, przychodów i kosztów z całokształtu działalności, wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej oraz produkcji budowlano-montażowej i nakładów na środki trwałe.

Publikacja składa się z dwóch części. W pierwszej przedstawiono ogólne informacje dotyczące metodologii badania SP-3, definicje podstawowych pojęć i wskaźników charakteryzujących działalność gospodarczą mikroprzedsiębiorstw.

W części drugiej zamieszczono charakterystykę działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw z terenu województwa łódzkiego w latach 2008-2009 oraz dokonano graficznej prezentacji wyników analizy porównawczej działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle pozostałych województw.

W skład publikacji wchodzi również część tabelaryczna, w której zaprezentowano wybrane dane oraz wskaźniki z zakresu działalności mikroprzedsiębiorstw w przekroju województw.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

PREFACE

The aim of the „Economic activity of micro-enterprises in Łódzkie Voivodship in years 2008-2009” is to present micro-enterprises of Łódzkie Voivodship on the backgrounds of other voivodships from the selected indicators characterizing economic activity point of view. The publication was prepared on the basis of results of statistical surveys scope of economic activity for enterprises employing up to 9 persons. The publication consists information about: number of micro-enterprises, number of employed persons, average number of average salary, revenues and costs from total activity, value of retail sales and wholesales, sales of construction and assembly production and outlays on fixed assets.

This publication consists of two parts. The first of them include the survey methodology of SP-3, explanatory comments of used terms and indicators defining economic activity of micro-enterprises.

The second part features characteristic of economic activity of micro-enterprises from Łódzkie Voivodship in years 2008-2009 and graphic presentation of comparison analysis results of micro-enterprises economic activity in Łódzkie Voivodship on the background of the other voivodships.

The publication also includes tabular part containing selected data and indicators concerning activity of micro-enterprises by voivodships.

*Director
of Statistical Office in Lodz*

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

Łódź, March 2011.

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	3
WPROWADZENIE	9
I. UWAGI METODYCZNE	16
I.1. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW	16
I.2. DEFINICJE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO- PRZEDSIĘBIORSTW	23
II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘ- BIORSTW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W LATACH 2008-2009	25
II.1. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO- PRZEDSIĘBIORSTW W UJĘCIU TERYTORIALNYM	25
II.2. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO- PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI PKD	29
II.3. ANALIZA SYTUACJI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW NA BAZIE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	32
II.4. WSKAŹNIKI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘ- BIORSTW W PRZEKROJU WOJEWÓDZTW	42
PODSUMOWANIE	52
ANEKS TABELARYCZNY – dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2008-2009 oraz wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2008-2009	55

CONTENTS

PREFACE	3
INTRODUCTION	9
I. METHODOLOGICAL NOTES	16
I.1. MAIN DEFINITIONS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY	16
I.2. DEFINITIONS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY INDICATORS	23
II. CHARACTERISTIC OF SELECTED ASPECTS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY IN ŁÓDZKIE VOIVODSHIP IN YEARS 2008-2009	25
II.1. SELECTED ASPECTS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY IN TERRITORIAL VIEW	25
II.2. SELECTED ASPECTS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY BY NACE SECTIONS	29
II.3. ANALYSIS OF MICRO-ENTERPRISES SITUATION ON THE BASIS OF ECONOMIC ACTIVITY INDICATORS	32
II.4. MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY INDICES BY VOIVODSHIPS	42
SUMMARIZE	52
<i>TABELARIC ANNEX – data on micro-enterprises economic activity in years 2008-2009 and indicators of micro-enterprises economic activity in years 2008-2009</i>	55

SPIS TABLIC

Tabl. 1. Podstawowe dane o podmiotach gospodarki narodowej i przedsiębiorstwach.....	9
Tabl. 2. Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób	25
Tabl. 3. Miejsce mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego z punktu widzenia zmiennych przyjętych do analizy	46
Tabl. 4. Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2008-2009 według województw	56
Tabl. 5. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2008 r. według sekcji PKD 2004	58
Tabl. 6. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2009 r. według sekcji PKD 2007	60
Tabl. 7. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według formy prawnej i wielkości mikroprzedsiębiorstwa	62
Tabl. 8. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2008 r. według sekcji PKD 2004	63
Tabl. 9. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2009 r. według sekcji PKD 2007	65
Tabl. 10. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2008-2009 według województw	67

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w latach 2008-2009 według województw	26
Rys. 2. Dynamika wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w latach 2008-2009 według województw	28
Rys. 3. Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce w 2008 r. według sekcji PKD 2004	30
Rys. 4. Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce w 2009 r. według sekcji PKD 2007	31
Rys. 5. Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	36
Rys. 6. Pracujący ogółem i przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw	37
Rys. 7. Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo	38
Rys. 8. Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie	38
Rys. 9. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie	39
Rys. 10. Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw	40
Rys. 11. Udział sprzedaży detalicznej, hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw	40
Rys. 12. Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsiębiorstw	41
Rys. 13. Nakłady na środki trwałe przypadające na 1 mikroprzedsiębiorstwo w latach 2007-2008	46

LIST OF TABLES

<i>Tabl. 1. Basic data on entities of national economy and enterprises</i>	<i>9</i>
<i>Tabl. 2. Enterprises employing up to 9 persons</i>	<i>25</i>
<i>Tabl. 3. Micro-entities of Łódzkie Voivodship in terms of variables taken for analysis</i>	<i>46</i>
<i>Tabl. 4. Basic data on economic activity of micro-enterprises in 2008-2009 by voivodships</i>	<i>56</i>
<i>Tabl. 5. Selected data on economic activity of micro-enterprises in Poland in 2009 according to NACE section 2004</i>	<i>58</i>
<i>Tabl. 6. Selected data on economic activity of micro-enterprises in Poland in 2009 according to NACE section 2007</i>	<i>60</i>
<i>Tabl. 7. Economic activity indicators of micro-enterprises in Poland by legal status and size of micro-enterprise</i>	<i>62</i>
<i>Tabl. 8. Economic activity indicators of micro-enterprises in Poland in 2008 according to NACE section 2004.....</i>	<i>63</i>
<i>Tabl. 9. Economic activity indicators of micro-enterprises in Poland in 2009 according to NACE section 2007.....</i>	<i>65</i>
<i>Tabl. 10. Economic activity indicators of micro-enterprises in Poland in 2008-2009 by voivodships</i>	<i>67</i>

LIST OF FIGURES

<i>Fig. 1. Dynamics of the number of the micro-enterprises and total employment in 2008-2009, by voivodships</i>	<i>26</i>
<i>Fig. 2. Dynamics of the retail and wholesale of the micro-enterprises operating in trade 2008-2009, by voivodships</i>	<i>28</i>
<i>Fig. 3. Structure of the micro-enterprises and total employment in Poland in 2008, according to NACE section 2004</i>	<i>30</i>
<i>Fig. 4. Structure of the micro-enterprises and total employment in Poland in 2009, according to NACE section 2007</i>	<i>31</i>
<i>Fig. 5. Intensity ratio of micro-enterprises</i>	<i>36</i>
<i>Fig. 6. Working in total and average employment for 1000 micro-enterprises</i>	<i>37</i>
<i>Fig. 7. Indicator of excess of revenues over costs for 1 micro-enterprise.....</i>	<i>38</i>
<i>Fig. 8. Monthly revenues per 1 employee in microenterprise.....</i>	<i>38</i>
<i>Fig. 9. Average monthly salary per an employee in micro-enterprise</i>	<i>39</i>
<i>Fig. 10. Indicator of excess revenues over costs in the income of micro-enterprise</i>	<i>40</i>
<i>Fig. 11. The share of retail sales and wholesale in revenues from total micro-enterprises activity.....</i>	<i>40</i>
<i>Fig. 12. The share of construction output in revenues from total micro-enterprises activity</i>	<i>41</i>
<i>Fig. 13. Gross fixed capital formation per 1 micro-enterprise in the years 2007-2008</i>	<i>46</i>

WPROWADZENIE

Sektor mikroprzedsiębiorstw należy do obszarów o kluczowym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego kraju z uwagi na tworzenie miejsc pracy przy wykorzystaniu lokalnych zasobów i potencjału oraz dużą łatwość dostosowywania się do zmieniających się warunków otoczenia. W Polsce mikroprzedsiębiorstwa stanowią najliczniejszą grupę przedsiębiorstw wśród ogółu tego typu jednostek. W polskiej statystyce publicznej (w ślad za zasadami obowiązującymi w statystyce europejskiej) za **mikroprzedsiębiorstwo** należy rozumieć podmiot gospodarki narodowej o liczbie pracujących od 0 do 9 osób prowadzący działalność gospodarczą bez względu na jego formę prawną¹.

Tabl. 1. Podstawowe dane o podmiotach gospodarki narodowej i przedsiębiorstwach

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ – REJESTR REGON^a</i>						
OGÓŁEM	3576830	3615621	3636039	3685608	3757093	3742673
w tym podmioty o liczbie pracujących od 0 do 9 osób	3402150	3436841	3455565	3502303	3568137	3548354
Udział podmiotów o liczbie pracujących od 0 do 9 osób w % podmiotów ogółem	95,1	95,1	95,0	95,0	95,0	94,8
<i>PRZEDSIĘBIORSTWA^b</i>						
OGÓŁEM	1714983	1676775	1714915	1777076	1862462	1673527
w tym mikroprzedsiębiorstwa	1653856	1615167	1652998	1713194	1787909	1604417
Udział mikroprzedsiębiorstw w % przedsiębiorstw ogółem	96,4	96,3	96,4	96,4	96,0	95,9
Przychody przedsiębiorstw ogółem (w mln zł)	2193125	2264420	2558711	2887730	3213835	3079603
w tym przychody mikroprzedsiębiorstw (w mln zł)	541390	553120	636690	671063	746497	699097
Udział przychodów mikroprzedsiębiorstw w % przychodów ogółem	24,7	24,4	24,9	23,2	23,2	22,7

^a Stan w dniu 31 XII, źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL), www.stat.gov.pl/bdl. ^b Stan w dniu 31 XII, źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL), www.stat.gov.pl/bdl oraz publikacja GUS, *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 r.*, Warszawa 2011, tabl. 1, str. 43-45.

¹ Zgodnie z Ustawą o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. art.104 za mikroprzedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który co najmniej w jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:

1. zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz
2. osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 mln euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 mln euro.

W latach 2004-2008 w Polsce liczba podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, zarejestrowanych w rejestrze REGON, systematycznie wzrastała. Średnioroczna dynamika wzrostu ich liczby nie przekraczała 102,0, lecz ich udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej pozostawał względnie stały i kształtował się w przedziale od 95,0% do 95,1%. W 2009 r. odnotowano spadek liczby podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących od 0 do 9 osób (do 3548354, o 0,6%), a ich udział w liczbie podmiotów gospodarki narodowej zmniejszył się do 94,8% (zob. tablica 1).

Zbliżona struktura oraz tendencja zmian w czasie występowała w Polsce wśród **mikroprzedsiębiorstw, tj. podmiotów o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, prowadzących działalność gospodarczą**. W latach 2004-2008 stanowiły one od 96,0% do 96,4% ogólnej liczby przedsiębiorstw, a dynamika wzrostu ich liczby w 2008 r. w stosunku do roku poprzedniego wyniosła nawet 104,4. W 2009 r. w tej grupie przedsiębiorstw – podobnie jak wśród podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących od 0 do 9 osób – odnotowano spadek liczby jednostek (do 3079603, o 10,3%), a ich udział w liczbie przedsiębiorstw ogółem zmniejszył się do 95,9%.

Średnioroczna dynamika zmian liczby mikroprzedsiębiorstw w latach 2004-2008 wyniosła 102,0 (w latach 2004-2009 – 99,4), a podmiotów gospodarki narodowej REGON o liczbie pracujących od 0 do 9 osób wyniosła 101,2 (w latach 2004-2009 – 100,8).

Na duże znaczenie mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dla funkcjonowania i rozwoju polskiej gospodarki wskazuje wartość przychodów osiągniętych przez omawianą grupę przedsiębiorstw. **Chociaż w 2009 r. udział przychodów mikroprzedsiębiorstw w wartości przychodów przedsiębiorstw ogółem zmniejszył się do poziomu 22,7%, to w latach 2007-2008 wyniósł 23,2%, podczas gdy w latach 2004-2006 przychody osiągnięte przez mikroprzedsiębiorstwa stanowiły prawie 25,0% wartości przychodów przedsiębiorstw ogółem.** Ze względu na znaczenie mikroprzedsiębiorstw w gospodarce oraz ich udział w tworzeniu przychodów sektora przedsiębiorstw, w dalszej części opracowania dokonano charakterystyki ich działalności gospodarczej. Obserwacji poddano przedział czasu 2008-2009.

W związku z tym, iż zbiorowość mikroprzedsiębiorstw odgrywa zasadniczą rolę w funkcjonowaniu gospodarki wolnorynkowej, od wielu lat podlega regularnej obserwacji statystycznej. Ze względu na rozmiar prowadzonej działalności gospodarczej omawiane jednostki najczęściej mogą prowadzić uproszczoną księgowość i nie są w stanie dostarczyć zbyt szczegółowych informacji na temat własnej działalności gospodarczej. Ograniczona jest zatem częstotliwość, jak i zakres danych dostarczanych przez mikroprzedsiębiorstwa.

Opracowywane przez statystykę publiczną dane statystyczne dotyczące oceny działalności tych przedsiębiorstw wykorzystywane są:

- na potrzeby narodowych i regionalnych rachunków narodowych,
- dla opracowywania przez GUS informacji społeczno-gospodarczej,
- na potrzeby organów rządowych, samorządowych i innych instytucji,
- na potrzeby statystyki międzynarodowej,
- do aktualizacji danych o przedsiębiorstwach w Systemie Jednostek Statystycznych.

Podstawowym badaniem statystycznym mikroprzedsiębiorstw jest reprezentacyjne roczne badanie *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*. Jest ono realizowane przez GUS² od 1990 r. na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na kolejne lata. Od 2009 r. zbieraniem danych od respondentów z terenu całego kraju zajmuje się Urząd Statystyczny w Łodzi, specjalizujący się w badaniach małych i średnich przedsiębiorstw.

Jednostkami zobowiązanymi do wypełnienia formularza SP-3 są podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób, tj.:

- **osoby fizyczne** (z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne),
- **osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej** prowadzące działalność w formie: spółek handlowych (osobowych i kapitałowych), spółek cywilnych, przedsiębiorstw państwowych, spółdzielni, oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych,

których działalność zaklasyfikowano według **PKD 2007**³ do sekcji:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A, działy 02 i 03),
- Górnictwo i wydobywanie (sekcja B),
- Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C),
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D),

² Pierwsze takie badanie przeprowadzono na formularzu DG-3.

³ Dane według rodzajów działalności począwszy od danych za rok 2009 zbierane i prezentowane są na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (**PKD 2007**) opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – „*Statistical Classification of Economic Activities in the European Community*” – *Nace Rev 2*. **PKD 2007** wprowadzona została z dniem 1 stycznia 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 w miejsce stosowanej klasyfikacji **PKD 2004** obowiązującej od 1 maja 2004 r. Więcej szczegółów na ten temat odnaleźć można w publikacji GUS, *Polska klasyfikacja działalności (PKD)*, Warszawa 2008.

- Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E)⁴,
- Budownictwo (sekcja F),
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G),
- Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H),
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I),
- Informacja i komunikacja (sekcja J),
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K, działy 64 i 66),
- Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L),
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M),
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N),
- Edukacja (sekcja P, z wyłączeniem szkolnictwa wyższego),
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q, z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej),
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R),
- Pozostała działalność usługowa (sekcja S, działy 95 i 96).

Badaniem SP-3 nie są objęte podmioty sprawozdawcze, które nie prowadzą działalności gospodarczej na zasadach wolnorynkowych: fundacje, fundusze, kościoły, stowarzyszenia, organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, organizacje pracodawców, samorząd gospodarczy i zawodowy, przedstawicielstwa zagraniczne, wspólnoty mieszkaniowe oraz podmioty, których przeważającym rodzajem działalności gospodarczej jest działalność zaklasyfikowana według **PKD 2007** do sekcji:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A, gospodarstwa rolne),
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K, banki, domy maklerskie, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, towarzystwa ubezpieczeniowe, towarzystwa i fundusze inwestycyjne oraz narodowe fundusze inwestycyjne, towarzystwa i fundusze emerytalne),

⁴ W stosunku do obowiązującej klasyfikacji PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem *przemysł* sekcje: *górnictwo i wydobywanie* (sekcja B), *przetwórstwo przemysłowe* (sekcja C), *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych* (sekcja D) oraz *dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* (sekcja E).

- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O),
- Edukacja (sekcja P, szkolnictwo wyższe),
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej),
- Pozostała działalność usługowa (sekcja S, organizacje członkowskie),
- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T),
- Organizacje i zespoły eksterytorialne (sekcja U).

Do 2008 r. obowiązkiem sprawozdawczym SP-3 objęte były jednostki prowadzące działalność gospodarczą sklasyfikowaną według **PKD 2004**:

- Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo (sekcja A, dział 02),
- Rybactwo (sekcja B),
- Górnictwo (sekcja C),
- Przetwórstwo przemysłowe (sekcja D),
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (sekcja E)⁵,
- Budownictwo (sekcja F),
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego (sekcja G),
- Hotele i restauracje (sekcja H),
- Transport, gospodarka magazynowa i łączność (sekcja I),
- Pośrednictwo finansowe (sekcja J, bez banków, domów maklerskich, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, towarzystw ubezpieczeniowych, towarzystw i funduszy inwestycyjnych oraz narodowych funduszy inwestycyjnych, towarzystw i funduszy emerytalnych),
- Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (sekcja K),
- Edukacja (sekcja M, oprócz działu 8030C),

⁵ W stosunku do klasyfikacji PKD 2004 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem *przemysł* sekcje: *górnictwo* (sekcja C), *przetwórstwo przemysłowe* (sekcja D) oraz *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę* (sekcja E).

- Ochrona zdrowia i pomoc społeczna (sekcja N, z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej),
- Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (sekcja O, bez działu 91).

Dane statystyczne o działalności gospodarczej za rok poprzedni przekazywane są przez jednostki na formularzu SP-3 raz w roku – do 16 marca. Od 2009 r. podstawową formą zbierania danych jest formularz elektroniczny⁶ (zamieszczony w Portalu Sprawozdawczym na stronie internetowej GUS wspomagany przez aplikację *off-line*). Podmioty sprawozdawcze o liczbie pracujących nie większej niż 5 osób mają możliwość przekazywania danych w formie papierowej.

Zakres danych niezbędnych do wypełnienia sprawozdania SP-3 uzależniony jest od rodzaju faktycznie prowadzonej działalności gospodarczej⁷ oraz od rodzaju ewidencji księgowej prowadzonej przez mikroprzedsiębiorstwo. Informacje niezbędne do wypełnienia formularza dotyczą:

- podstawowych informacji o przedsiębiorstwie (dane adresowe, forma prawna, rok powstania, rodzaj prowadzonej działalności, typ ewidencji, itp.),
- pracujących i wynagrodzeń,
- wartości środków trwałych i nakładów na środki trwałe,
- wyników prowadzonej działalności (przychody, koszty, zapasy, podatki).

Sprawozdanie SP-3 zawiera ponadto dział informacji specjalistycznych wypełniany przez jednostki prowadzące działalność gospodarczą:

- handlową (wartość sprzedaży detalicznej i hurtowej, liczbę punktów sprzedaży detalicznej, powierzchnię sprzedażową),
- gastronomiczną (wartość przychodów ze sprzedaży z działalności gastronomicznej, liczbę placówek gastronomicznych),

⁶ Podstawą prawną nałożenia obowiązku przekazywania danych statystycznych w formie elektronicznej jest:

1. ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz akty wykonawcze do tej ustawy,
2. rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na 2009 r.

⁷ Jednostka sprawozdawcza wykazuje przeważający rodzaj prowadzonej działalności według PKD, (tj. działalność, która była przeważającą w ciągu ostatnich 3 lat i która w przyszłości będzie nadal dominować), który w danym roku sprawozdawczym może odbiegać od PKD wykazanego w rejestrze REGON.

- transportową (liczbę taksówek osobowych, przewozy pasażerów, przebieg ogólny taksówek w km, liczbę autobusów, liczbę miejsc w autobusach),
- z zakresu ochrony zdrowia (liczba udzielonych porad przez lekarzy medycyny i dentystów).

Pierwszy rozdział publikacji ma charakter wprowadzający. Zamieszczono w nim podstawowe pojęcia z zakresu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw oraz zdefiniowano wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw. **Głównym tematem opracowania jest charakterystyka działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w latach 2008-2009 na tle Polski i pozostałych województw na podstawie uogólnionych wyników badania SP-3.** Wykorzystując zaproponowany zestaw wskaźników diagnostycznych, w rozdziale drugim, przeprowadzono analizę porównawczą działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim w latach 2008-2009. Analizę funkcjonowania przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 0 do 9 osób przeprowadzono na podstawie wartości wskaźników diagnostycznych z zakresu: liczby pracujących, kwoty wynagrodzeń, przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej. Ponadto wykorzystano informacje o jednostkach prowadzących działalność handlową (detaliczną, hurtową) oraz budowlano-montażową (według przeważającego rodzaju prowadzonej działalności deklarowanej przez jednostki biorące udział w badaniu). Dodatkową zmienną wykorzystywaną przy wyznaczaniu wskaźników diagnostycznych była liczba mieszkańców danego województwa, według ich faktycznego miejsca zamieszkania, na dzień 31 XII danego roku. Uzupełnienie opracowania stanowi aneks tabelaryczny (tablice 4-10) zawierający dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw oraz wartości obliczonych wskaźników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw.

Przedstawione w publikacji dane statystyczne z badania SP-3 za rok 2008 prezentowane są według obowiązującej wcześniej klasyfikacji PKD 2004, natomiast dane za rok 2009 według aktualnie obowiązującej klasyfikacji PKD 2007. Ponadto prezentowane dane dotyczą zbiorowości mikroprzedsiębiorstw aktywnych, tj. prowadzących działalność gospodarczą w okresie sprawozdawczym.

I. UWAGI METODYCZNE

I.1. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW

Badanie SP-3 jest badaniem **reprezentacyjnym**, tzn. częściowym badaniem statystycznym opartym na próbie pobranej ze zbiorowości generalnej w sposób losowy. Operat do badania (losowania próby) tworzony jest według stanu rocznego Bazy Jednostek Statystycznych (BJS). Jednostki operatu są sortowane według określanych na podstawie klasyfikacji PKD rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej, tworząc warstwy. Każda z warstw jest dzielona na dwie części w zależności od formy prawnej jednostki (osoby fizyczne i spółki cywilne oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej), a dalej według wielkości jednostki, tj. liczby osób pracujących (0-5 i 6-9 osób). Ponadto jednostki w każdej warstwie opisanej przez PKD, formę prawną (FP) i wielkość wyrażoną liczbą osób pracujących (WP) przyporządkowane są do odpowiednich województw (WO) według siedziby prowadzenia działalności gospodarczej. Na podstawie aktualnej bazy BJS ustala się liczebność jednostek w poszczególnych podpopulacjach wyodrębnionych z punktu widzenia {WO, PKD, FP i WP}. Liczbę jednostek, jaka powinna zostać wylosowana do próby dla każdej z podpopulacji, dla zapewnienia stałej, zbliżonej precyzji wyników w poszczególnych województwach oraz w danej zbiorowości, określa się z wykorzystaniem dodatkowej zmiennej „przychody” z badania z roku poprzedniego. Na tak przygotowanym operacie przeprowadza się losowanie ustalonej liczby jednostek w podpopulacjach dla każdej z warstw {WO, PKD, FP i WP} z zastosowaniem losowania warstwowego. Próba losowa stanowi 4% populacji mikroprzedsiębiorstw, tj. około 110 tys. jednostek, przy czym zbiór ten w około 80% stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a w około 20% stanowią jednostki osób prawnych.

Sposób warstwowania zbiorowości przyjęty do losowania próby decyduje o przekrojach, w jakich mogą być wyliczane i prezentowane uogólnione wyniki badania SP-3. Uogólnione wyniki badania SP-3 są dostępne w zakresie pracujących i wynagrodzeń, nakładów na środki trwałe i środków trwałych brutto oraz przychodów i kosztów oraz są dostępne (przy zachowaniu odpowiedniej precyzji wyników) w dwóch przekrojach, m.in.: na poziomie **województw** oraz oddzielenie dla Polski według **rodzaju działalności PKD (do poziomu działu), formy prawnej (FP) oraz wielkości mikroprzedsiębiorstwa (WP)**, mierzonej liczbą osób pracujących.

Poniżej prezentujemy objaśnienia podstawowych pojęć stosowanych w badaniu SP-3.

Przychody z całokształtu działalności gospodarczej obejmują:

- a) **przychody netto ze sprzedaży** w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę **produktów** (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami; **przychody ze sprzedaży towarów i materiałów**, tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów wytworzonych przez jednostkę, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji; przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych,
- b) **pozostałe przychody operacyjne**, tj. przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa,
- c) **przychody finansowe**, tj. kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności gospodarczej obejmują:

- a) **koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów** związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem (koszty działalności operacyjnej) pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów,
- b) **pozostałe koszty operacyjne**, tj. koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości),

poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub całość wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na prawne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe,

- c) **koszty finansowe**, tj. m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

Wskaźnik poziomu kosztów to wyrażona w % relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności gospodarczej do przychodów z całokształtu działalności gospodarczej.

Do **pracujących** zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania), tj. osoby zatrudnione w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- pracodawców i pracujących na własny rachunek właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami rodzin, z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują w spółce,
- agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz powstałych na ich bazie spółdzielni o innym profilu produkcyjnym, które funkcjonują w oparciu o prawo spółdzielcze.

Do pracujących zalicza się ponadto osoby wykonujące pracę za granicą (na rzecz jednostek krajowych, w których zostały zatrudnione), niezależnie od czasu trwania tego zatrudnienia.

Do **pracujących** nie zalicza się:

- osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,

- uczniów szkół dla niepracujących oraz słuchaczy szkół wyższych odbywających praktyki wakacyjne lub dyplomowe,
- osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło,
- osób przebywających na urloпах wychowawczych w celu sprawowania opieki nad dzieckiem (także tych, które pobierają jednocześnie zasiłki macierzyńskie z tytułu urodzenia kolejnego dziecka), udzielonych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie),
- osób, którym udzielono urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy,
- osób pobierających świadczenie rehabilitacyjne (z wyjątkiem kobiet w ciąży),
- osób odbywających zasadniczą służbę wojskową.

Pracujący w głównym miejscu pracy to osoby, które w jednostce sprawozdawczej oświadczyły, że to miejsce pracy jest ich głównym miejscem pracy.

Właściciele, współwłaściciele to osoby wykonujące pracę na własny rachunek, tzn. prowadzące własne przedsiębiorstwo, bądź wykonujące wolny zawód (z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują w spółce – nie dotyczy to właścicieli nadzorujących działalność spółki).

Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego wynagrodzenia (bezpłatnie) pomagają w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej, w tym również w prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

Pracownicy pełnozatrudnieni to tacy, którzy pracują w pełnym wymiarze godzin pracy, obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy. Do tej grupy zalicza się również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub w przedłużonym czasie pracy (np. dozorczy mienia).

Pracownicy niepełnozatrudnieni pracują w niepełnym wymiarze godzin pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy.

Uczniowie to osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, które jako młodociane odbywają (lub kontynuują jako pełnoletnie) naukę zawodu lub są przyuczane do wykonywania określonej pracy, niezależnie od tego, czy uczęszczają do szkół zawodowych dla młodocianych pracowników, czy też nie uczęszczają

do tych szkół. Do osób tych zalicza się także członków Ochotniczych Hufców Pracy odbywających naukę zawodu.

Do **zatrudnionych pracowników** zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania z wyjątkiem osób: wykonujących pracę nakładczą, zatrudnionych poza granicami kraju, przebywających na urloпах wychowawczych, pozostających na urloпах rehabilitacyjnych,
- zatrudnionych przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z funduszu pracy,
- osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej,
- osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie o naukę zawodu,
- osoby pracujące w przedsiębiorstwach w formie zorganizowanych grup roboczych, tzn. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), żołnierzy, skazanych, junaków obrony cywilnej, junaków straży przemysłowej i pożarnej, osoby odbywające w przedsiębiorstwach zastępczą służbę poborowych.

Przeciętną liczbę zatrudnionych w roku oblicza się jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez 12 (bez względu na to, czy przedsiębiorstwo funkcjonowało przez cały rok, czy też nie), natomiast przeciętne zatrudnienie w miesiącu przedsiębiorstwo oblicza na podstawie sumy stanów dziennych, tj. w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca, podzielonej przez dwa, po uprzednim przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według godzin pracy ustalonych w umowie o pracę, w stosunku do obowiązującej normy.

Wynagrodzenia brutto obejmują wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od źródeł ich finansowania oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca.

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne obejmuje wynagrodzenia brutto przypadające na jednego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę.

Nakłady na środki trwałe są to poniesione w okresie sprawozdawczym nakłady na nabycie (w tym również zakup środków trwałych niewymagających montażu lub instalacji) bądź

wytworzenie dla własnych potrzeb środków trwałych, nakłady na środki trwałe w budowie (niezakończone, tj. na przyszłe środki trwałe), na ulepszenia własnych środków, na ulepszenia w obcych środkach trwałych oraz inne nakłady związane z budową środka trwałego (razem z kosztami ponoszonymi przy ich nabyciu, tj. kosztami transportu, załadunku, ubezpieczenia w drodze, ceł, itp.). Podziału nakładów na środki trwałe (w tym również nakładów na budowy rozpoczęte, a niezakończone) na grupy i rodzaje dokonano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1317 z późn. zm.).

Środki trwałe są to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznego użytkowania dłuższym niż rok i obejmują: grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu), budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego), urządzenia techniczne i maszyny, środki transportu, inne środki trwałe (narzędzia, przyrządy, ruchomości, wyposażenie, inwentarz żywy).

Zapasy są to rzeczowe składniki aktywów obrotowych, do których zalicza się:

- materiały – surowce, materiały podstawowe i pomocnicze, półfabrykaty obcej produkcji, opakowania, części zamienne i odpady,
- produkty gotowe – wyroby gotowe, wykonane usługi, zakończone roboty, w tym także budowlano-montażowe, prace naukowo-badawcze, prace projektowe, geodezyjno-kartograficzne, itp.,
- półprodukty i produkty w toku – produkcja niezakończona, tj. produkcja (usługi, w tym roboty budowlane) w toku oraz półfabrykaty (półprodukty) własnej produkcji,
- towary – rzeczowe składniki majątku obrotowego nabyte w celu odsprzedaży w niezmienionej postaci,
- zaliczki na poczet dostaw zapasów.

Sprzedaż detaliczna to sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych) w punktach sprzedaży detalicznej, innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach odpowiadających potrzebom indywidualnych konsumentów. W wartości sprzedaży detalicznej uwzględnia się wartość wytworzonych wyrobów sprzedawanych we własnych punktach sprzedaży detalicznej. Sprzedaż detaliczna uwzględnia również dane z jednostek prowadzonych przez agentów, nie uwzględnia natomiast wartości sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową.

Sprzedaż detaliczna realizowana jest w cenach płaconych przez konsumentów (ceny realizacji), łącznie z podatkiem od towarów i usług VAT.

Punkty sprzedaży detalicznej obejmują placówki handlowe, takie jak np. sklepy, apteki, stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej (kioski, „szczęki”, stragany), pozostałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej o charakterze ruchomym oraz stacje paliw.

Sprzedaż hurtowa to działalność polegająca na odsprzedaży zakupionych towarów we własnym imieniu, zwykle nieostatecznym odbiorcom (innym hurtownikom, detalistom, producentom). Wartość sprzedaży hurtowej w cenach realizacji (łącznie z podatkiem VAT) obejmuje wartość sprzedanych towarów z magazynów hurtowych, własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność jednostki sprawozdawczej.

Przychody uzyskane z działalności gastronomicznej obejmują przychody ze sprzedanych towarów, wyrobów i usług w placówkach. Wartość przychodów wykazuje się w cenach płaconych przez konsumentów (łącznie z podatkiem VAT). Wartość przychodów ze sprzedaży towarów handlowych obejmuje towary, które zostały sprzedane w takich samych opakowaniach jak zakupiono oraz po konfekcjonowaniu odsprzedane w niezmienionej postaci (bez napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych). Wartość przychodów ze sprzedaży produkcji gastronomicznej obejmuje wartość wyrobów kulinarnych, ciastkarskich i innych wytworzonych na własne potrzeby. Wartość przychodów uzyskanych ze sprzedaży usług obejmuje świadczone usługi przez placówki gastronomiczne z tytułu działalności rozrywkowej, opłat za korzystanie z szatni, przechowalni bagażu, obsługi parkingów, telefonu.

Placówki gastronomiczne to zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Placówki gastronomiczne dzielą się na:

- placówki ogólnie dostępne,
- placówki nastawione na obsługę określonych grup konsumentów.

Placówki gastronomiczne mogą być prowadzone m.in. w obrębie hoteli, moteli, zajazdów, schronisk, pól campingowych, w pensjonatach, domach wypoczynkowych i innych miejscach krótkotrwałego pobytu, jak też w wagonach kolejowych wchodzących w skład pociągu oraz na statkach pasażerskich.

Przewozy pasażerów w miesiącu w osobach to liczba przewiezionych w grudniu lub w ostatnim miesiącu prowadzenia działalności pasażerów taksówki.

Przebieg ogólny taksówek w km to ilość przejechanych kilometrów z pasażerami i bez pasażerów w grudniu lub w ostatnim miesiącu prowadzenia działalności gospodarczej.

Porada lekarska to każdorazowe świadczenia udzielane pacjentom przez lekarza związane z przypadkami chorobowymi, badaniami profilaktycznym i okresowymi i innymi, bez względu na miejsce udzielonej porady (ambulatorium, gabinet, wizyta domowa).

Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej jest to wartość sprzedanych robót budowlano-montażowych zrealizowanych w ciągu roku na terenie kraju siłami własnymi, tj. bez podwykonawców, na rzecz zleceniodawców. Wartość ta wyrażana jest w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług VAT. Roboty budowlano-montażowe obejmują działalność polegającą na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez zróżnicowany zakres robót ziemnych, fundamentowych (stan zerowy), wykonywanie elementów nośnych, przegród budowlanych, układanie i pokrywanie dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych.

W badaniu zbierane są ponadto informacje z zakresu: podatku dochodowego, podatku VAT należnego i naliczonego oraz podatku akcyzowego ujęte zgodnie z obowiązującymi przepisami.

I.2. DEFINICJE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW

W publikacji zaproponowano następujący zbiór potencjalnych wskaźników diagnostycznych z zakresu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw:

- 1) **Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw** – liczba przedsiębiorstw, które faktycznie prowadziły działalność gospodarczą i zatrudniały do 9 osób, przypadająca na 100 tys. mieszkańców w województwie.
- 2) **Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw** – liczba osób pracujących ogółem (według stanu na dzień 31 XII), w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

- 3) **Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw** – liczba osób zatrudnionych na umowę o pracę przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw.
- 4) **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)** – różnica między wartością przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1 mikroprzedsiębiorstwo.
- 5) **Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)** – wartość miesięcznych przychodów z całokształtu działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1 pracującego, dla którego mikroprzedsiębiorstwo jest głównym miejscem pracy.
- 6) **Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie** – stosunek miesięcznej kwoty wynagrodzeń brutto do przeciętnej liczby zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.
- 7) **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)** – wskaźnik mówiący o tym, jaką część przychodów stanowiła osiągnięta przez mikroprzedsiębiorstwa nadwyżka przychodów nad ich kosztami.
- 8) **Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)** – udział wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w wartości przychodów (łącznie z podatkiem VAT) z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem.
- 9) **Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)** – udział wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w wartości przychodów (łącznie z podatkiem VAT) z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem.
- 10) **Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)** – udział wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w wartości przychodów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem.
- 11) **Nakłady na środki trwale przypadające na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)** – wartość nakładów poniesionych w danym roku w przeliczeniu na 1 mikroprzedsiębiorstwo.

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W LATACH 2008-2009

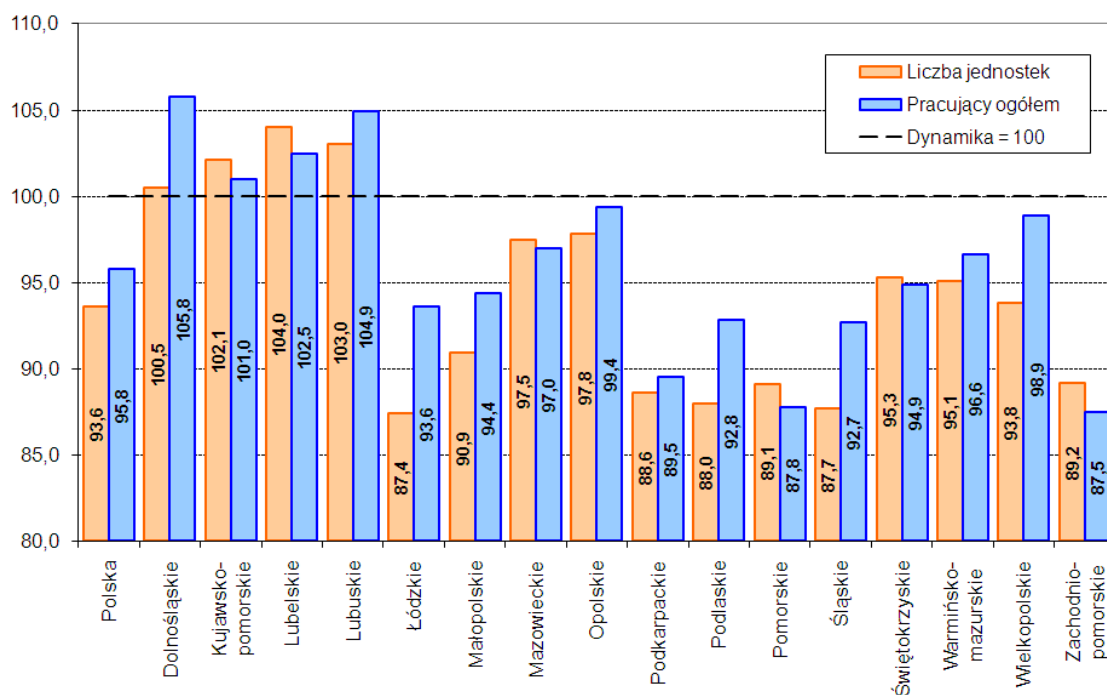
II.1. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW W UJĘCIU TERYTORIALNYM

W latach 2008-2009 liczba mikroprzedsiębiorstw w Polsce, faktycznie prowadzących działalność gospodarczą, kształtowała się na poziomie – odpowiednio 1780,4 tys. oraz 1666,1 tys., a więc zmniejszyła się o 6,4% jednostek. Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, mające siedzibę prowadzenia działalności gospodarczej na terenie województwa łódzkiego, w latach 2008-2009 stanowiły odpowiednio 6,9% oraz 6,5% ogółu jednostek w skali całego kraju (123,4 tys. i 107,8 tys. jednostek). Warto zauważyć (zob. tablica 2), że na tle pozostałych województw, w łódzkim odnotowano największy względny spadek mikroprzedsiębiorstw (o 12,6%), podczas gdy największy spadek bezwzględnej liczby mikroprzedsiębiorstw wystąpił w województwie śląskim (o 27,8 tys. jednostek). Wzrost liczby jednostek w latach 2008-2009 odnotowano w czterech województwach: lubelskim (o 4,0%), lubuskim (o 3,0%), kujawsko-pomorskim (o 2,1%) oraz dolnośląskim (o 0,5%).

Tabl. 2. Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mikroprzedsiębiorstwa		Struktura mikroprzedsiębiorstw (w %)	
	2008	2009	2008	2009
POLSKA	1780430	1666116	100,0	100,0
Dolnośląskie	129583	130247	7,3	7,8
Kujawsko-pomorskie	79678	81332	4,5	4,9
Lubelskie	68038	70750	3,8	4,2
Lubuskie	42502	43770	2,4	2,6
Łódzkie	123434	107840	6,9	6,5
Małopolskie	161565	146837	9,1	8,8
Mazowieckie	281618	274509	15,7	16,5
Opolskie	37885	37067	2,1	2,2
Podkarpackie	71437	63280	4,0	3,8
Podlaskie	45899	40378	2,6	2,4
Pomorskie	124493	110885	7,0	6,7
Śląskie	225851	198088	12,7	11,9
Świętokrzyskie	47362	45130	2,7	2,7
Warmińsko-mazurskie ...	57052	54234	3,2	3,3
Wielkopolskie	181387	170188	10,2	10,2
Zachodniopomorskie	102646	91581	5,8	5,5

Rys. 1. **Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w latach 2008-2009 według województw**

Podobnie jak w przypadku liczby jednostek, największy wzrost liczby pracowników mikroprzedsiębiorstw w ujęciu względnym, nastąpił w województwach: dolnośląskim (o 5,8%), lubuskim (o 4,9%), lubelskim (o 2,5%) i kujawsko-pomorskim (o 1,0%). Największy spadek liczby pracujących (o 7,3%) odnotowano w województwie śląskim. Porównując dynamikę liczby jednostek i pracujących ogółem w mikroprzedsiębiorstwach, należy zauważyć, że w latach 2008-2009 głębszemu niż przeciętnie w Polsce spadkowi liczby mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim, towarzyszył spadek ogólnej liczby osób pracujących w tych jednostkach, przy czym spadek liczby pracujących wyniósł 6,4% i również był głębszy niż w skali Polski (4,2%) – zob. rysunek 1. W czterech z szesnastu województw względny spadek liczby pracujących był głębszy niż liczby mikroprzedsiębiorstw, a w ośmiu wystąpiła sytuacja odwrotna, tzn. względny spadek liczby jednostek przewyższał spadek liczby pracujących. Jedynie zatem województwa, które w latach 2008-2009 odnotowały jednocześnie wzrost liczby jednostek i pracujących ogółem (dolnośląskie, lubuskie, lubelskie i kujawsko-pomorskie) oraz województwa, w których spadek liczby jednostek i pracujących ogółem był nie głębszy niż w skali Polski (mazowieckie, opolskie, warmińsko-mazurskie i wielkopolskie) charakteryzują się wyższym, w świetle tych wskaźników, potencjałem mikroprzedsiębiorstw.

Wyniki badania SP-3 o działalności gospodarczej przedsiębiorstw dostarczają szczegółowych danych na temat pracujących, przeciętnego zatrudnienia i wynagrodzeń

w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 0 do 9 osób według głównego miejsca pracy, wymiaru czasu pracy oraz płci. W Polsce w 2009 r. udział osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach (dla których jest to główne miejsce pracy) w liczbie pracujących ogółem kształtował się na poziomie 80,4%, podczas gdy rok wcześniej wyniósł 80,0% (wzrost o 0,4%). Na tym tle sytuacja mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego przedstawia się nieco inaczej, gdyż w latach 2008-2009 w analizowanej grupie przedsiębiorstw odnotowano spadek udziału pracujących według głównego miejsca pracy z 78,2% do 74,3%.

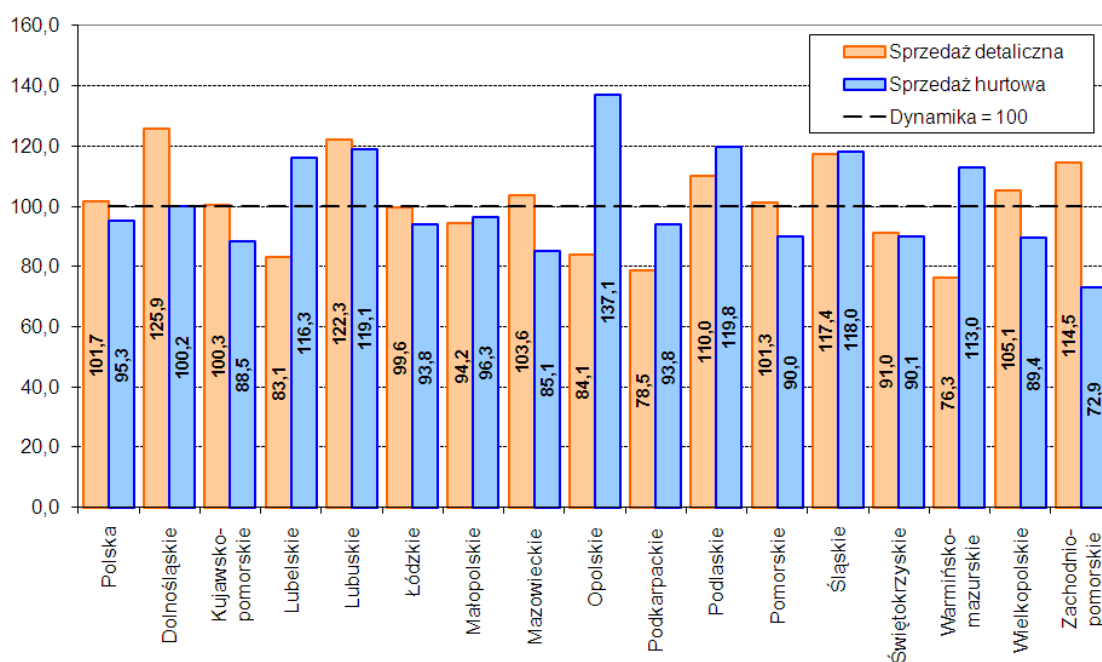
Porównując w latach 2008-2009 liczbę osób pracujących ogółem, w tym kobiet, będących właścicielem, współwłaścicielem mikroprzedsiębiorstwa i bezpłatnie pomagającym członkiem ich rodzin, wspólnikiem pracującym w spółce bez umowy o pracę, można uzyskać informację na temat odsetka pracujących kobiet, będących „właścicielem” mikroprzedsiębiorstwa. Wartości omawianego wskaźnika dla Polski w latach 2008-2009 kształtowały się na poziomie około 24,0%, przy czym dla poszczególnych województw mieściły się w przedziale 21,0%-27,9% w 2008 r. oraz 16,5%-29,1% w 2009 r. Najwyższe wartości omawianego wskaźnika w analizowanym okresie odnotowano w mikroprzedsiębiorstwach województwa zachodniopomorskiego (27,9% i 29,1%), a wartości najniższe wśród jednostek odpowiednio województwa śląskiego (21,0% w 2008 r.) i świętokrzyskiego (16,5% w 2009 r.). W łódzkim w latach 2008-2009 nastąpił spadek udziału pracujących kobiet będących „właścicielami” mikroprzedsiębiorstw z 24,0% do 20,4%.

W latach 2008-2009 przeciętne zatrudnienie w mikroprzedsiębiorstwach w Polsce wzrosło jedynie o 0,3%, z 1342,2 tys. osób do 1346,8 tys. osób, podczas gdy zmiany przeciętnego zatrudnienia na poziomie województw były znacznie większe. Największy wzrost średniej liczby osób zatrudnionych w analizowanej grupie jednostek odnotowano w województwie dolnośląskim – o 12,4%, tj. o 11,5 tys. osób, a największy spadek w województwie zachodniopomorskim – o 10,3%, tj. o 7,2 tys. osób. Województwo łódzkie było jednym z dziewięciu w których nastąpił spadek średniej liczby osób zatrudnionych – o 1,1%, tj. o 1,0 tys. osób.

Uzupełnienie wstępnej charakterystyki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski i pozostałych województw stanowi analiza ich przychodów, kosztów oraz wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową, które mają znaczący udział w strukturze przychodów z całokształtu działalności gospodarczej.

Udział przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw mających swoją siedzibę w województwie łódzkim w tego rodzaju przychodach i kosztach mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju, był w latach 2008-2009 podobny (względnie stały w czasie) i wynosił odpowiednio 5,4% i 5,2%. Porównując przyrost tych wartości w badanym okresie należy stwierdzić, że wzrostowi przychodów uzyskanych przez mikroprzedsiębiorstwa w Polsce o 4,2% odpowiadał wzrost przychodów tej grupy przedsiębiorstw w województwie łódzkim o 1,0%. Z kolei wzrostowi kosztów poniesionych przez mikroprzedsiębiorstwa w Polsce o 6,8% odpowiadał wzrost kosztów tej grupy przedsiębiorstw w województwie łódzkim o 3,7%. Największy i najmniejszy udział w przychodach i kosztach sektora mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2008-2009 miały odpowiednio jednostki z województwa mazowieckiego i opolskiego.

Rys. 2. **Dynamika wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w latach 2008-2009 według województw**

Pod względem wartości sprzedaży detalicznej w latach 2008-2009 mikroprzedsiębiorstwa z terenu województwa łódzkiego, na tle pozostałych województw, zajęły stosunkowo wysoką 5 i 6 pozycję w zestawieniu. Udział wartości sprzedaży detalicznej jednostek mających siedzibę na terenie województwa łódzkiego w latach 2008-2009 stanowił odpowiednio 6,4% i 6,2% wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju. Spadkowi udziału wartości sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego w analizowanym okresie towarzyszył faktyczny

spadek wartości sprzedaży detalicznej o 0,4%, podczas gdy w skali Polski odnotowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej o 1,7% – zob. rysunek 2.

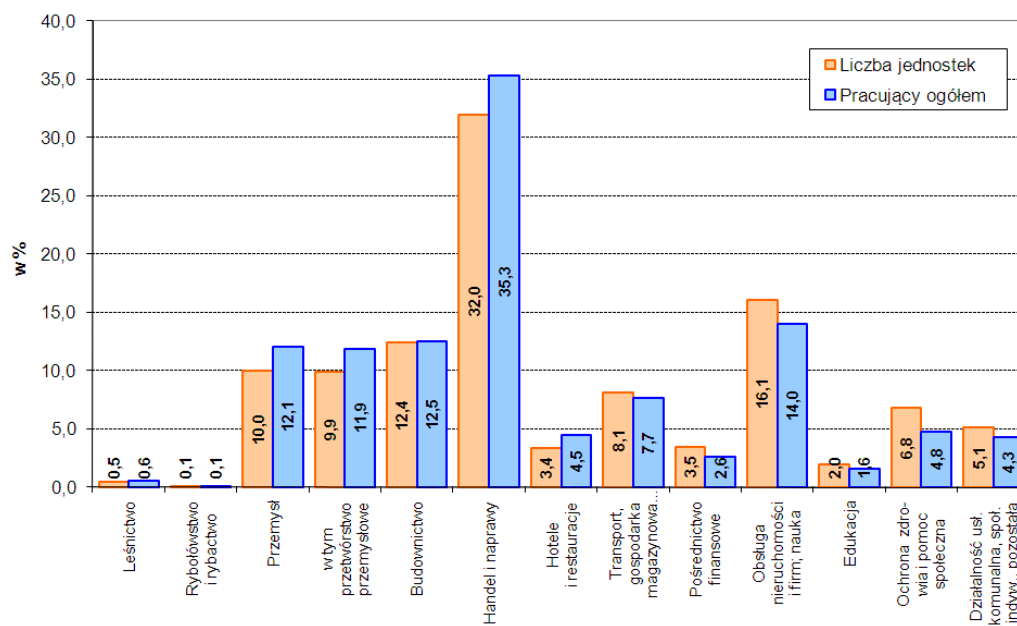
Wartość sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle jednostek z pozostałych województw, dwukrotnie (w latach 2008-2009) zapewniała im stosunkowo wysoką 5 pozycję w rankingu mikroprzedsiębiorstw. Udział wartości sprzedaży hurtowej jednostek z terenu województwa łódzkiego w latach 2008-2009 stanowił odpowiednio 6,9% i 6,7% wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw w Polsce. Obniżeniu udziału wartości sprzedaży hurtowej zrealizowanej przez mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego w analizowanym okresie towarzyszył faktyczny spadek jej wartości o 6,2%, podczas gdy w skali Polski odnotowano nieco niższy spadek wartości sprzedaży detalicznej o 4,7% – zob. rysunek 2.

Szczegółowe dane statystyczne o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2008-2009 według województw zamieszczone zostały w tablicy 4 (aneks).

II.2. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI PKD

Analiza działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2008-2009 według sekcji PKD jest ograniczona. Po pierwsze, z metodologii badania *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw* wynika, że uogólnione wyniki badania są dostępne jedynie w przekroju województw lub według sekcji PKD (zob. rozdział I.1). Nie jest możliwe uzyskanie danych w obydwu tych przekrojach jednocześnie, a zatem analizę działalności mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD można przeprowadzić tylko na poziomie Polski. Po drugie, w związku ze zmianą Polskiej Klasyfikacji Działalności z dniem 1 stycznia 2009 r., tzn. przejściem z PKD 2004 na PKD 2007, uogólnione wyniki badania SP-3 za 2008 r. dostępne są według PKD 2004, a za 2009 r. według PKD 2007 i nie są bezpośrednio porównywalne. Wobec powyższego, w niniejszym rozdziale przedstawiono strukturę wartości wybranych zmiennych diagnostycznych charakteryzujących działalność gospodarczą mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD w skali całego kraju. Szczegółowe dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw, oddzielnie dla 2008 i 2009 r., według sekcji PKD zamieszczone zostały w tablicy 5 i 6 (aneks), a informacje na temat obowiązku sprawozdawczego SP-3 mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą sklasyfikowaną według klasyfikacji PKD 2004 i PKD 2007 zamieszczone zostały we wprowadzeniu.

Rys. 3. **Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce w 2008 r. według sekcji PKD 2004**

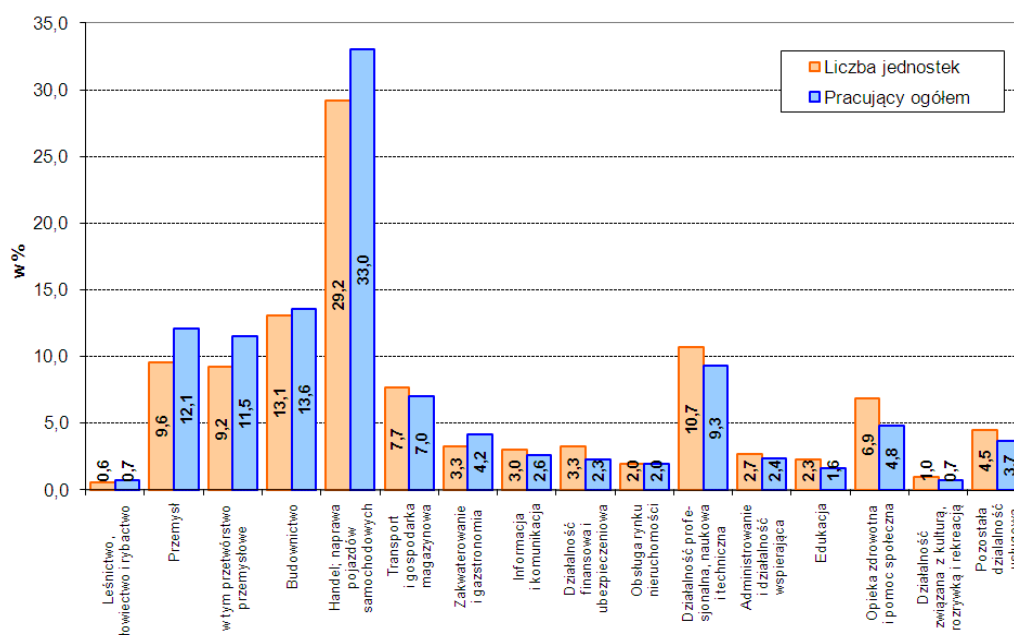
Struktura wartości dwóch podstawowych zmiennych z zakresu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce za 2008 r., tj. liczby jednostek i osób pracujących ogółem, według sekcji PKD 2004 wskazuje, że pięcioma największymi (najbardziej istotnymi) sekcjami gospodarki były: *handel i naprawy*; *obsługa nieruchomości i firm, nauka*; *budownictwo*; *przetwórstwo przemysłowe* (stanowiące część *przemysłu*) oraz *transport, gospodarka magazynowa i łączność* (zob. rysunek 3). Potwierdza to również struktura przeciętnej liczby osób zatrudnionych w mikroprzedsiębiorstwach w 2008 r. na podstawie umowy o pracę, która przedstawiała się następująco: *handel i naprawy* (37,2% ogółu zatrudnionych); *przetwórstwo przemysłowe* (14,6%); *budownictwo* (14,1%); *obsługa nieruchomości i firm, nauka* (12,1%), a *transport, gospodarka magazynowa i łączność* (8,0%).

Z punktu widzenia przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce za 2008 r., największy udział w ich tworzeniu miały jednostki z sześciu sekcji PKD 2004, tj. *handel i naprawy* (przychody: 47,1%, koszty: 51,1% wartości ogółem); *obsługa nieruchomości i firm, nauka* (przychody: 11,6%, koszty: 10,3% wartości ogółem); *pośrednictwo finansowe* (przychody: 11,0%, koszty: 10,2% wartości ogółem); *budownictwo* (przychody: 8,9%, koszty: 8,0% wartości ogółem); *przetwórstwo przemysłowe* stanowiące część *przemysłu* (przychody: 8,3%, koszty: 8,0% wartości ogółem) oraz *transport, gospodarka magazynowa i łączność* (przychody: 6,6%, koszty: 6,8% wartości ogółem). Zestawiając ze sobą wartości przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej

można stwierdzić, że mikroprzedsiębiorstwa wszystkich sekcji PKD 2004 uzyskały nadwyżkę przychodów nad kosztami (zob. tablica 5, aneks). Analiza struktury przychodów i kosztów jednostek sześciu omawianych sekcji działalności gospodarczej i struktury osób w nich pracujących pozwala stwierdzić, że największy potencjał w generowaniu przychodów i kosztów miały mikroprzedsiębiorstwa z sekcji *pośrednictwo finansowe*. Okazuje się, że 2,6% ogółu pracujących przypadających na jednostki z tej sekcji wygenerowało 11,0% przychodów i 10,2% kosztów mikroprzedsiębiorstw ogółem, podczas gdy np. 35,3% osób pracujących w sekcji *handel i naprawy* uzyskało 47,1% przychodów i 51,1% kosztów mikroprzedsiębiorstw ogółem.

Struktura wartości dwóch podstawowych zmiennych z zakresu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce za 2009 r., tj. liczby jednostek i liczby osób pracujących ogółem według sekcji PKD 2007 wskazuje, że pięcioma największymi (najbardziej istotnymi) sekcjami gospodarki były: *handel, naprawa pojazdów samochodowych; budownictwo; przetwórstwo przemysłowe* stanowiące część przemysłu; *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* oraz *transport i gospodarka magazynowa* (zob. rysunek 4). Wymienione sekcje wyróżniały się także pod względem udziału przeciętnej liczby osób zatrudnionych w mikroprzedsiębiorstwach w 2009 r. na podstawie umowy o pracę: *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (35,4% ogółu zatrudnionych); *budownictwo* (16,0%); *przetwórstwo przemysłowe* (14,8%); *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (7,6%), a *transport i gospodarka magazynowa* (6,9%).

Rys. 4. **Struktura mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce w 2009 r. według sekcji PKD 2007**

Biorąc pod uwagę przychody i koszty z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce za 2009 r. należy stwierdzić, że największy udział w ich tworzeniu miały jednostki z sześciu sekcji PKD 2007, tzn. *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (przychody: 46,2%, koszty: 49,3% wartości ogółem); *budownictwo* (przychody: 11,8%, koszty: 10,9% wartości ogółem); *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (przychody: 8,6%, koszty: 9,2% wartości ogółem); *przetwórstwo przemysłowe* stanowiące część *przemysłu* (przychody: 7,2%, koszty: 6,8% wartości ogółem) oraz *obsługa rynku nieruchomości* (przychody: 5,3%, koszty: 5,2% wartości ogółem). Zestawiając ze sobą wartości przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej można stwierdzić, że jedynie mikroprzedsiębiorstwa sekcji *działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* nie uzyskały nadwyżki przychodów nad kosztami (zob. tablica 6, aneks).

II.3. ANALIZA SYTUACJI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW NA BAZIE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Właściwą charakterystykę działalności mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski można przeprowadzić za pomocą wskaźników diagnostycznych zamieszczonych w I rozdziale opracowania. Zaproponowane wskaźniki dotyczą rynku pracy (pracujący, przeciętne zatrudnienie, wynagrodzenia), przychodów, kosztów, wartości sprzedaży (detalicznej i hurtowej) i produkcji budowlano-montażowej mikroprzedsiębiorstw, a ponadto mają względną i wartościujący charakter.

W pierwszej kolejności wyznaczono wartości omówionych wskaźników dla całej zbiorowości mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2008-2009 według ich wielkości (0-5, 6-9 osób pracujących), formy prawnej (osoby fizyczne, osoby prawne) oraz według obydwu tych cech łącznie (zob. tablica 7, aneks). Poniższa charakterystyka wskazuje, że w skali Polski występują znaczne różnice pomiędzy wartościami zaprezentowanych wskaźników według **wielkości mikroprzedsiębiorstwa** mierzonego liczbą pracujących (0-5, 6-9 osób) a wartością omawianych wskaźników dla mikroprzedsiębiorstw ogółem (0-9 osób pracujących):

- Liczba mikroprzedsiębiorstw w grupie od 0 do 5 osób pracujących, przypadająca na 100 tys. mieszkańców, wyniosła w latach 2008-2009 odpowiednio 4390 i 4077 jednostek, podczas gdy w grupie od 6 do 9 osób pracujących wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw kształtował się na poziomie 281 jednostek w 2008 r. i 289 jednostek w 2009 r. Okazuje się zatem, że zdecydowanie większą część mikroprzedsiębiorstw stanowią jednostki o liczbie pracujących od 0 do 5 osób. Wartości

wskaźników natężenia ogółem dla całej zbiorowości mikroprzedsiębiorstw (0-9 osób pracujących) wyniosły odpowiednio 4671 i 4367 jednostek.

- Występowanie wyższych (często znacznie) wartości wskaźników diagnostycznych w grupie jednostek od 6 do 9 osób pracujących, niż w grupie od 0 do 5, zaobserwować można w przypadku: nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej (w zł), miesięcznych przychodów na 1 pracującego (w zł), czy przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w zł). Wymienione wskaźniki potwierdzają, że mikroprzedsiębiorstwa posiadające od 6 do 9 osób pracujących uzyskują lepsze efekty z prowadzonej działalności gospodarczej niż jednostki o liczbie pracujących od 0 do 5 osób. Omawiane różnice są najbardziej widoczne pod względem wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo. W przypadku jednostek posiadających od 0 do 5 osób pracujących w latach 2008-2009 wyniósł on odpowiednio 47376 zł i 42411 zł, podczas gdy w grupie jednostek o liczbie pracujących od 6 do 9 – 177968 zł i 189178 zł. Wartości omawianej nadwyżki przypadającej na 1 przedsiębiorstwo ogółem od 0 do 9 osób pracujących w latach 2008-2009 wyniosły odpowiednio 55242 zł i 52141 zł.
- Z kolei na podstawie wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %) można stwierdzić, że stosunkowo lepiej „radziły sobie” jednostki posiadające od 0 do 5 osób pracujących, w których omawiany wskaźnik w latach 2008-2009 wyniósł odpowiednio 17,1% i 13,7%, podczas gdy wśród przedsiębiorstw od 6 do 9 osób pracujących stanowił odpowiednio 7,8% i 8,1%.
- Wskaźniki udziału odpowiednio sprzedaży detalicznej, hurtowej oraz produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw pozwalają stwierdzić, że „skala działalności” obydwu grup jednostek, tj. posiadających od 0 do 5 i od 6 do 9 osób pracujących jest porównywalna.

Wartości omawianych wskaźników działalności gospodarczej dla całej zbiorowości mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2008-2009 według **formy prawnej** – dla osób fizycznych, osób prawnych wraz z jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej – pozwalają zauważyć (zob. tablica 7, aneks):

- Występowanie pod względem wskaźnika natężenia dominacji jednostek będących własnością osób fizycznych nad jednostkami stanowiącymi własność osób prawnych.

Wartości wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw w latach 2008-2009 wyniosły odpowiednio: osoby fizyczne – 4450 i 4128 jednostek, osoby prawne – 221 i 239 jednostek na 100 tys. mieszkańców (wartości wskaźnika ogółem: 4671 i 4367 jednostek).

- Przewagę jednostek będących własnością osób prawnych nad jednostkami będącymi własnością osób fizycznych, pod względem: nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł), miesięcznych przychodów na 1 pracującego (w zł) oraz przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w zł). W przypadku jednostek będących własnością osób prawnych nadwyżka przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł) w latach 2008-2009 wyniosła odpowiednio 93558 zł oraz 147771 zł, a w przypadku jednostek będących własnością osób fizycznych 53340 zł oraz 46607 zł.
- Stosunkowo lepszą sytuację jednostek będących własnością osób fizycznych, w których w latach 2008-2009 odnotowano dużo wyższe wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (17,9% i 14,1%) niż jednostek będących własnością osób prawnych (3,9% i 6,2%).
- Przewagę, w latach 2008-2009, jednostek będących własnością osób fizycznych pod względem „skali działalności” w handlu detalicznym (udział wartości sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej – 28,3% i 28,0%) oraz przewagę jednostek będących własnością osób prawnych pod względem „skali działalności” w handlu hurtowym (udział wartości sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej – 10,1% i 10,0%), a także równe zaangażowanie jednostek w produkcję budowlano-montażową, mierzone udziałem jej wartości w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej – osoby fizyczne – 9,0% i 9,7%, osoby prawne – 7,2% i 9,3%.

Analizując wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw dla Polski za 2008 r. według **klasyfikacji działalności gospodarczej PKD 2004** (zob. tablica 8, aneks) można stwierdzić, że:

- Stosunkowo najwięcej mikroprzedsiębiorstw prowadziło działalność gospodarczą w zakresie sekcji: *handel i naprawy* (1493 jednostki na 100 tys. mieszkańców); *obsługa nieruchomości i firm, nauka* (750 jednostek na 100 tys. mieszkańców) oraz *budownictwo* (582 jednostki na 100 tys. mieszkańców).

- Sekcjami o największej liczbie pracujących ogółem i zatrudnionych w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw były: *przetwórstwo przemysłowe* oraz *hotele i restauracje*.
- Pod względem najwyższych miesięcznych przychodów na 1 pracującego wyróżniły się mikroprzedsiębiorstwa z sekcji: *pośrednictwo finansowe* (61306 zł); *handel i naprawy* (16481 zł) oraz *obsługa nieruchomości i firm, nauka* (13016 zł).
- Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacono w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 0 do 9 osób prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: *obsługa nieruchomości i firm, nauka* (2040 zł); *ochrona zdrowia i pomoc społeczna* (1838 zł) oraz *edukacja* (1619 zł), podczas gdy średnia wartość omawianego wskaźnika dla Polski wyniosła 1614 zł.
- Z punktu widzenia wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej w przychodach mikroprzedsiębiorstw – świadczącego o „kondycji finansowej przedsiębiorstw” – w najlepszej sytuacji znajdowały się (pomijając sekcję *leśnictwo* oraz sekcję *rybołówstwo i rybactwo*) jednostki prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: *ochrona zdrowia i pomoc społeczna* (40,0%); *obsługa nieruchomości i firm, nauka* (23,7%) oraz *budownictwo* (22,4%).

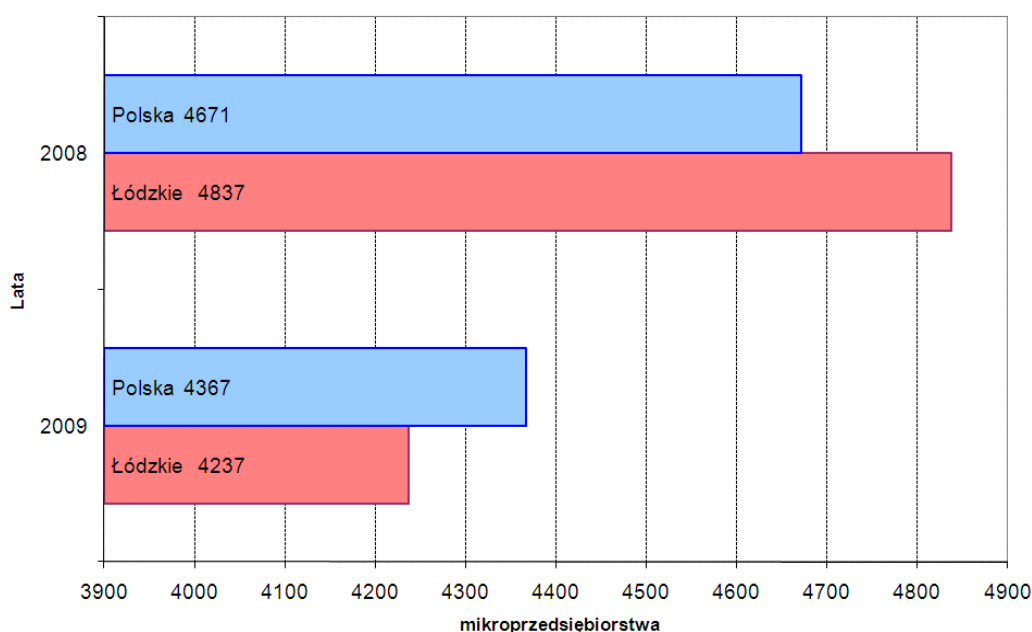
Wartości wskaźników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw dla Polski za 2009 r. według **klasyfikacji działalności gospodarczej PKD 2007** (zob. tablica 9, aneks) informują, że:

- Relatywnie najwięcej mikroprzedsiębiorstw prowadziło działalność gospodarczą w zakresie: *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (1277 jednostek na 100 tys. mieszkańców), *budownictwo* (571 jednostek na 100 tys. mieszkańców) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (469 jednostek na 100 tys. mieszkańców).
- Sekcjami o największej liczbie pracujących ogółem i zatrudnionych w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw były: *zakwaterowanie i gastronomia* oraz *przetwórstwo przemysłowe*.
- Pod względem najwyższych miesięcznych przychodów na 1 pracującego wyróżniły się mikroprzedsiębiorstwa z sekcji: *obsługa rynku nieruchomości* (51653 zł), *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (28333 zł) oraz *handel; naprawa pojazdów samochodowych* (19787 zł).

- Najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacono w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 0 do 9 osób prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: *informacja i komunikacja* (2741 zł), *obsługa rynku nieruchomości* (2629 zł) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (2300 zł), podczas gdy średnia wartość omawianego wskaźnika dla Polski wyniosła 1806 zł.
- Z punktu widzenia wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej w przychodach mikroprzedsiębiorstw – świadczącego o „kondycji finansowej przedsiębiorstw” – w najlepszej sytuacji znajdowały się (pomijając sekcję *leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*) jednostki prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (44,20%), *edukacja* (30,0%) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (28,2%).

W kolejnym etapie analizy działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2008-2009 wyznaczono wartości 10 wskaźników diagnostycznych, ukazujących pozycję przedsiębiorstw (od 0 do 9 osób pracujących) z województwa łódzkiego na tle ogółu mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju (zob. tablica 10, aneks).

Rys. 5. **Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw**

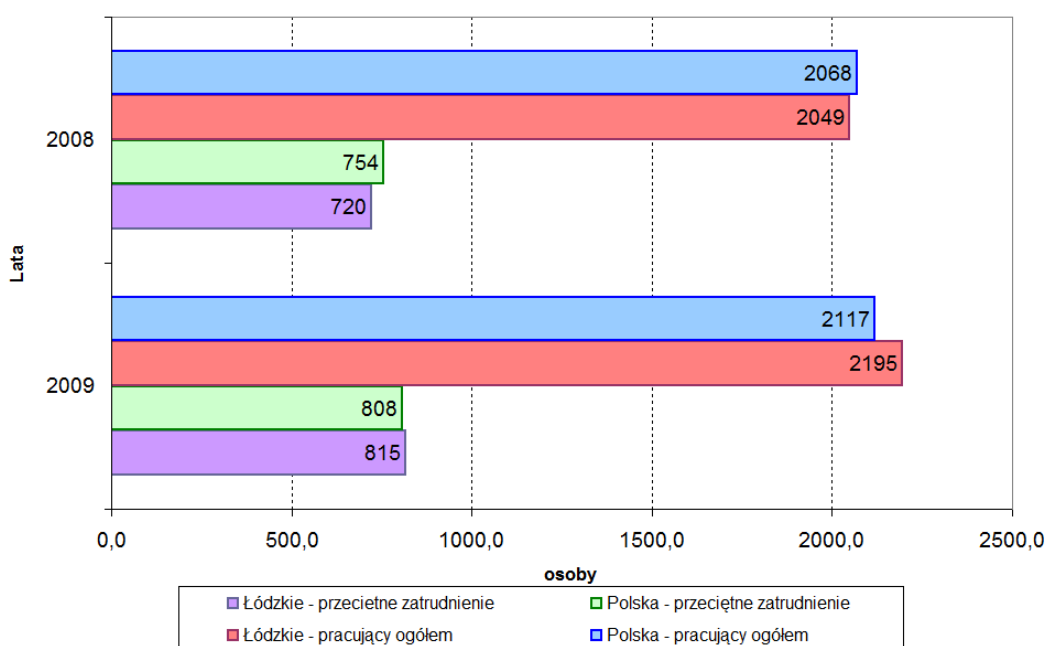

Wartości wskaźnika **natężenia mikroprzedsiębiorstw** wskazują, że ich liczba w województwie łódzkim przypadająca na 100 tys. mieszkańców zmniejszyła się z 4837 do 4237 jednostek, podczas gdy wartość omawianego wskaźnika w skali Polski zmniejszyła się

z 4671 do 4376 jednostek. Tak istotna zmiana wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw (zob. rysunek 5) wynika z prawie dwukrotnie większego spadku liczby mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim (o 12,6%) niż w skali całego kraju (o 6,2%).

Z punktu widzenia liczby osób **pracujących ogółem i przeciętnego zatrudnienia** mikroprzedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa łódzkiego charakteryzowały się, na tle Polski, wyższymi wartościami prezentowanych wskaźników. W 2009 r. w stosunku do roku poprzedniego, w województwie łódzkim, odnotowano wzrost liczby osób pracujących ogółem przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw z 2049 do 2195 oraz wzrost przeciętnej liczby osób zatrudnionych przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw z 720 do 815, podczas gdy w skali całego kraju omawiane wskaźniki wyniosły odpowiednio 2068 i 2117 oraz 754 i 808 osób (zob. rysunek 6).

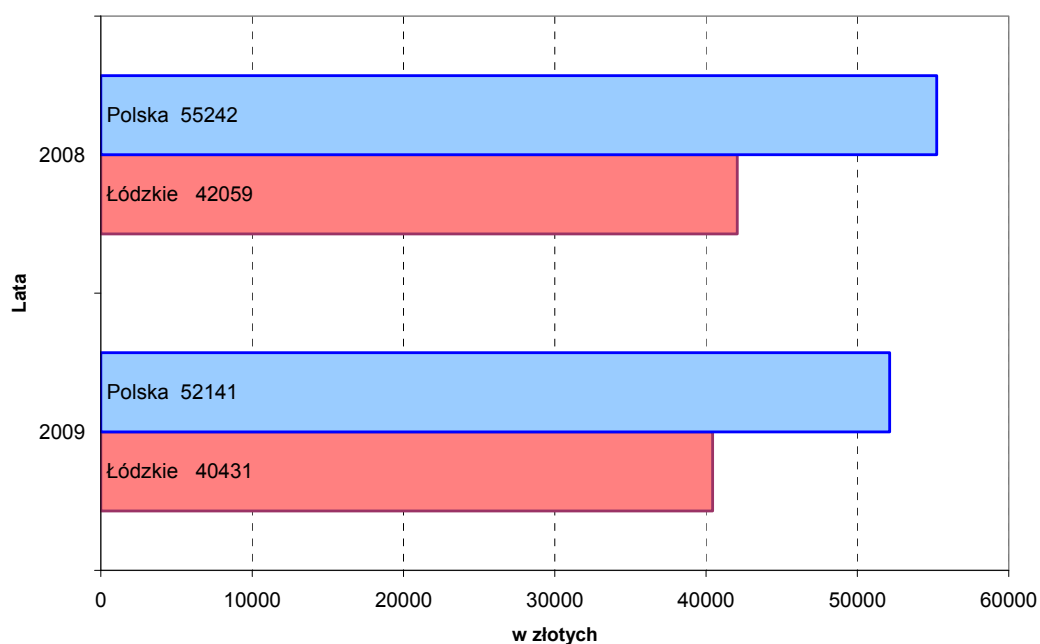
Rys. 6. **Pracujący ogółem i przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw**

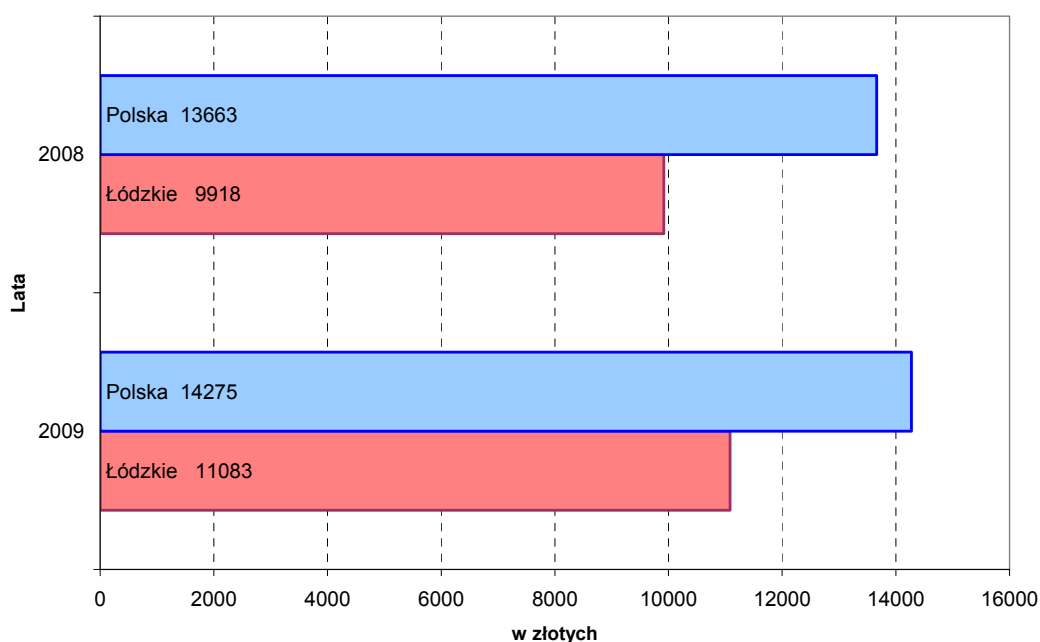
Sektor mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego wypada zdecydowanie niekorzystnie na tle Polski pod względem **nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo**. Dane zaprezentowane na rysunku 7 wskazują, że utrzymuje się znaczna różnica pomiędzy wynikami z działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim i w Polsce – na niekorzyść tych pierwszych. Przedsiębiorstwa posiadające od 0 do 9 osób pracujących prowadzące działalność na terenie województwa łódzkiego wypracowały znacznie niższą nadwyżkę przychodów nad kosztami

niż ta sama grupa mikroprzedsiębiorstw w Polsce – dla 2008 r. 42059 zł wobec 55242 zł oraz dla 2009 r. 40431 zł wobec 52141 zł. Porównując jednak wyniki nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo rok do roku należy zauważyć, że spadek nadwyżki przychodów nad kosztami w latach 2008-2009 wśród jednostek przeciętnie w Polsce (o 5,6%) był większy niż wśród tego typu przedsiębiorstw w województwie łódzkim (o 3,9%).

Rys. 7. **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo**

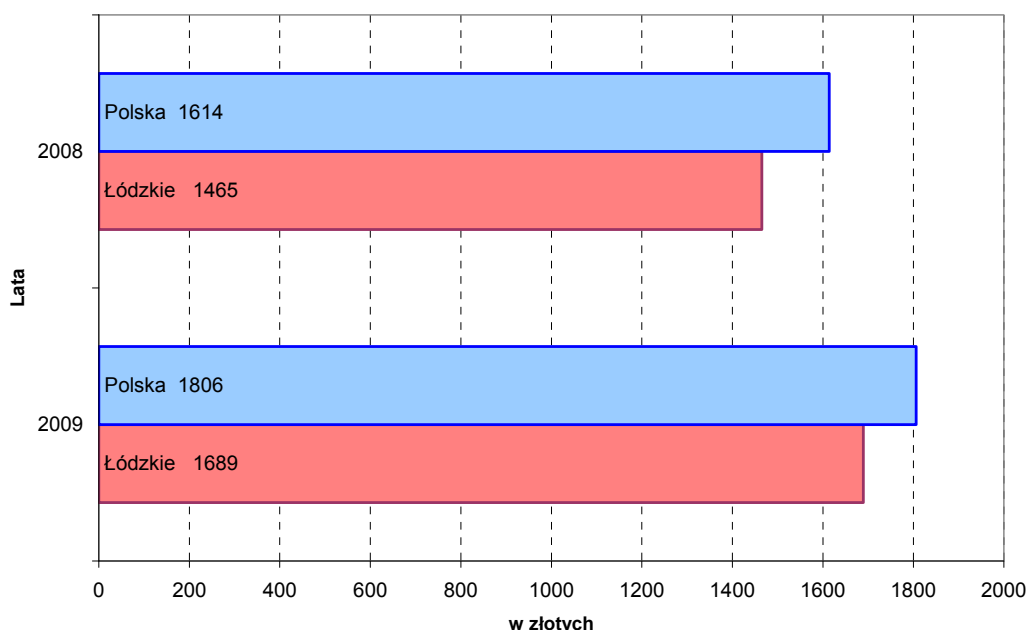
Rys. 8. **Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie**

W dalszej kolejności na rysunku 8 przedstawiono wartości **miesięcznych przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie**, które stanowią jedną z przyczyn słabszych wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw z terenu województwa łódzkiego. Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie województwa łódzkiego były niższe od przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie w Polsce odpowiednio o 37,8% w 2008 r i o 28,8% w 2009 r. Warto jednak zauważyć, że dynamika omawianych przychodów była w latach 2008-2009 wyższa dla jednostek z województwa łódzkiego niż dla jednostek w skali Polski i wyniosła odpowiednio 111,7 i 104,5.

Na podstawie informacji zamieszczonych na rysunku 9 można zauważyć, że w latach 2008-2009 w mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego nastąpił wzrost **przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego na 1 zatrudnionego** o 15,3%, podczas gdy w całym sektorze mikroprzedsiębiorstw w Polsce omawiany przyrost wyniósł 11,9%. Pomimo tego w 2008 r., jak i 2009 r., przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1 zatrudnionego w tej grupie przedsiębiorstw w województwie łódzkim było niższe niż w Polsce.

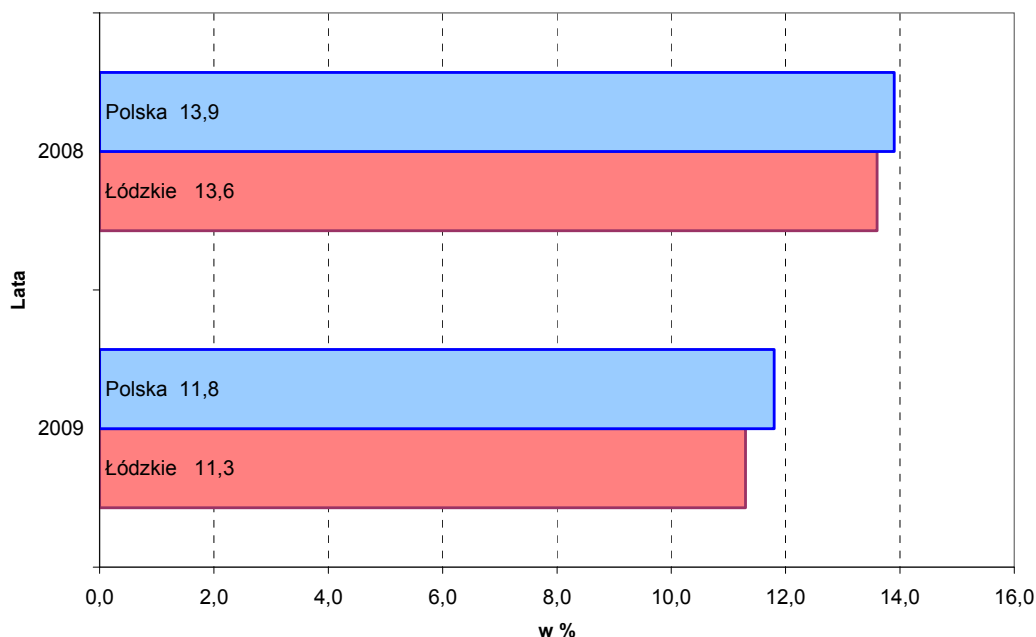
Rys. 9. **Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie**

Na rysunku 10 zestawiono wartości **nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw**, które korespondują z wynikami przedstawionymi na rysunku 7. Okazuje się, że w ujęciu względnym wyniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego nie odbiegają tak znacznie od wyników tej grupy przedsiębiorstw dla Polski. W 2008 r. wartość omawianego wskaźnika dla jednostek z terenu województwa łódzkiego wyniosła 13,6% wobec 13,9% dla Polski, a w 2009 r.,

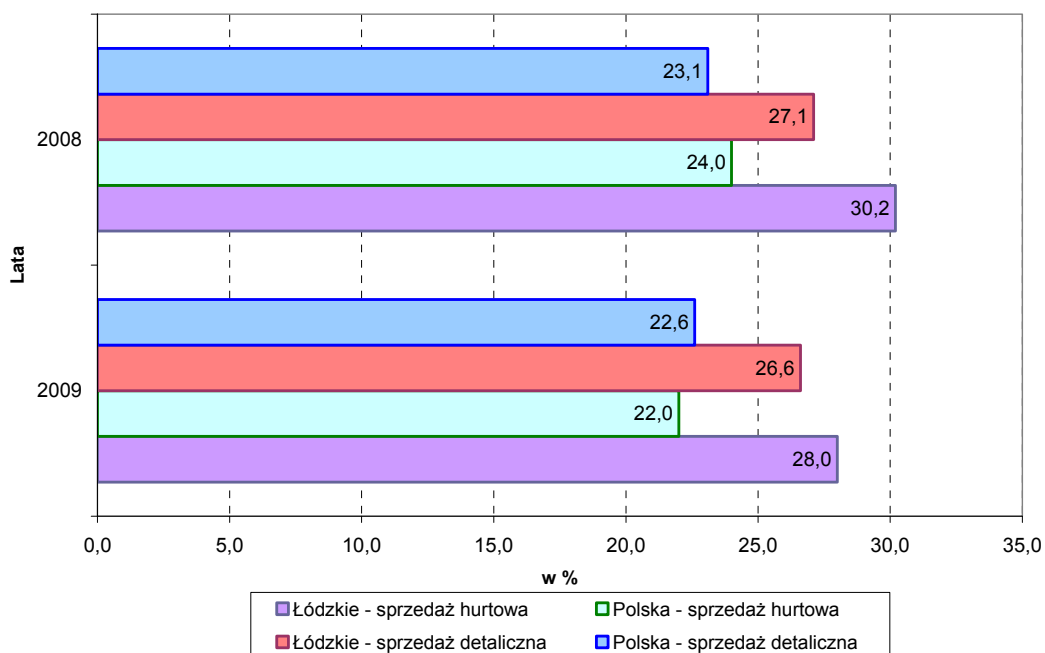
zarówno wśród jednostek województwa łódzkiego, jak i jednostek w Polsce, odnotowano spadek omawianego wskaźnika odpowiednio do 11,3% oraz 11,8%. Wśród jednostek województwa łódzkiego odnotowano jednak głębszy spadek wartości omawianego wskaźnika (o 2,3 p. proc.) niż w skali całego kraju (o 2,1 p. proc.).

Rys. 10. **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw**

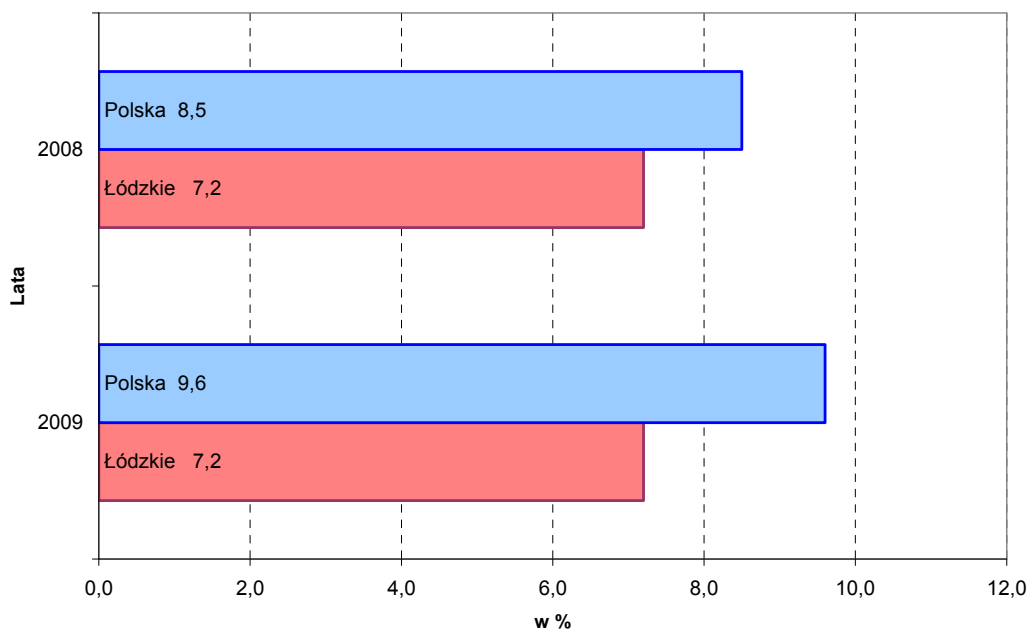

Dwoma kolejnymi wskaźnikami diagnostycznymi, które dostarczają informacji o działalności handlowej mikroprzedsiębiorstw, były: **udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej** oraz **udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej**. Na tle całego sektora mikroprzedsiębiorstw w Polsce jednostki, mające siedzibę prowadzenia działalności gospodarczej na terenie województwa łódzkiego, w latach 2008-2009 charakteryzowały się wyższym udziałem, zarówno sprzedaży detalicznej, jak i sprzedaży hurtowej, w wartości przychodów z całokształtu działalności gospodarczej (zob. rysunek 11). Niewielki spadek wartości omawianych wskaźników w latach 2008-2009, tj. udziału sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (województwo łódzkie – z 27,1% do 26,6%, Polska – z 23,1% do 22,6%) oraz udziału sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikro przedsiębiorstw (województwo łódzkie – z 30,2% do 28,0%, Polska – z 24,0% do 22,0%) w większym stopniu dotknął cały sektor mikroprzedsiębiorstw niż jednostki województwa łódzkiego.

Rys. 11. **Udział sprzedaży detalicznej, hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw**

Rys. 12. **Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw**

Ostatnim ze wskaźników, wykorzystanym do porównań działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski był **udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw** (zob. rysunek 12). Wartości zamieszczone na rysunku wskazują: po pierwsze, że udział omawianej produkcji w przychodach mikroprzedsiębiorstw województwa

łódzkiego w latach 2008-2009 był niższy niż w całym sektorze mikroprzedsiębiorstw w Polsce i wyniósł odpowiednio 7,2% wobec 8,5% i 7,2% wobec 9,6%, a po drugie, w badanym okresie omawiany wskaźnik nie zmienił się w przypadku jednostek województwa łódzkiego oraz wzrósł w sektorze mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju. Na podstawie zmian udziału produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2008-2009 można stwierdzić, że sytuacja jednostek mających siedzibę na terenie województwa łódzkiego, w porównaniu z sytuacją tego typu jednostek w skali Polski, uległa pogorszeniu.

II.4. WSKAŹNIKI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘ- BIORSTW W PRZEKROJU WOJEWÓDZTW

Wartości wskaźników diagnostycznych zamieszczonych w aneksie opracowania pozwalają również na ukazanie sytuacji mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w latach 2008-2009 na tle pozostałych województw.

Biorąc pod uwagę wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw (zob. tablica 10) województwem o największej liczbie jednostek przypadających na 100 tys. ludności w latach 2008-2009 było zachodniopomorskie, a województwami o najniższym „nasyceniu” tego typu jednostkami były lubelskie (w 2008 r.) i podkarpackie (2009 r.). Województwo łódzkie pod względem omawianego wskaźnika zajmowało w 2008 r. – 7, a w 2009 r. – 9 miejsce w zestawieniu, przy czym dla 2008 r. wartość wskaźnika dla województwa łódzkiego przewyższała odpowiadającą mu wartość wskaźnika dla Polski.

Liczba osób pracujących ogółem przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw kształtowała się na poziomie od 1875 pracujących w jednostkach w województwie podlaskim (w 2008 r.) i od 1908 pracujących w jednostkach w województwie zachodniopomorskim (w 2009 r.) do 2151 i do 2274 pracujących w jednostkach w województwie śląskim (odpowiednio w roku 2008 i 2009). W przypadku mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w badanym okresie wartości omawianego wskaźnika wynosiły 2049 pracujących (2008 r.) i 2195 pracujących (2009 r.). Na tle innych województw łódzkie pod względem liczby osób pracujących przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw zajmowało 10 miejsce w 2008 r. oraz 3 miejsce w 2009 r. w zestawieniu. Charakterystyczne jest, że w latach 2008-2009 (dla każdego roku) najwyższe wartości omawianego wskaźnika odnotowano w województwie śląskim.

Wskaźnik przeciętnej liczby zatrudnionych przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą kształtował się w przypadku

województwa łódzkiego na poziomie 720 i 815 osób, przy czym wartość niższą odnotowano w 2008 r., a wyższą w 2009 r. Wzrost wartości omawianego wskaźnika spowodował awans jednostek województwa łódzkiego w badanym okresie z miejsca 13 na miejsce 7 w zestawieniu. Warto dodać, że województwem zajmującym 1 miejsce w rankingu pod względem wskaźnika przeciętnej liczby zatrudnionych było mazowieckie (2008 r.) oraz śląskie (2009 r.). Najniższa wartość omawianego wskaźnika występowała wśród mikroprzedsiębiorstw mających siedzibę w województwach: podlaskim – w 2008 r. i zachodniopomorskim – w 2009 r.

Kolejny wskaźnik przyjęty do analizy, charakteryzujący działalność gospodarczą przedsiębiorstw od 0 do 9 osób pracujących, stanowiła nadwyżka wartości przychodów nad kosztami przypadająca na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł). Z danych zamieszczonych w tablicy 10 wynika, że w 2008 r. największą nadwyżkę wartości przychodów nad kosztami odnotowano wśród mikroprzedsiębiorstw województwa zachodniopomorskiego, a najmniejszą wśród mikroprzedsiębiorstw województwa pomorskiego. W 2009 r. w najlepszej sytuacji ekonomicznej znajdowały się jednostki mające siedzibę prowadzenia działalności gospodarczej w województwie mazowieckim w przeciwieństwie do mikroprzedsiębiorstw z województwa łódzkiego. Przedsiębiorstwa od 0 do 9 osób pracujących z województwa łódzkiego zajmowały w 2008 r. 15, a w 2009 r. 16 miejsce w zestawieniu.

Drugim wskaźnikiem – odnoszącym się do przychodów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw – wykorzystanym w analizie był wskaźnik wartości ich miesięcznych przychodów w przeliczeniu na 1 pracującego (w zł), dla którego mikroprzedsiębiorstwo jest głównym miejscem pracy. Z punktu widzenia tego wskaźnika wyniki jednostek z województwa łódzkiego w latach 2008-2009 kształtowały się na poziomie odpowiednio 9918 zł i 11083 zł, tj. znacznie poniżej średniej dla Polski, wynoszącej 13663 zł i 14275 zł. Pod względem omawianego wskaźnika mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego w 2008 r. znalazły się na 16 miejscu w zestawieniu, a w 2009 r. zajęły miejsce 15 w rankingu (zob. tablica 3).

Wyniki badania SP-3 dostarczają również informacji na temat kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze mikroprzedsiębiorstw. Jednostki województwa łódzkiego z miesięcznym wynagrodzeniem 1465 zł w 2008 r. i 1689 zł w 2009 r. mieściły się w badanym okresie odpowiednio na 12 i 9 miejscu w zestawieniu. W latach 2008-2009 dwukrotnie miejsce 1 w zestawieniu zajmowały jednostki województwa mazowieckiego, a miejsce 16 jednostki województwa świętokrzyskiego.

W tablicy 10 zamieszczono dane o wskaźniku nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %). Warto podkreślić, że w 2009 r. pod względem wartości omawianego wskaźnika po raz pierwszy najkorzystniej wypadły mikroprzedsiębiorstwa z województwa pomorskiego, dla których omawiana nadwyżka wyniosła 14,8%. Jednostki województwa łódzkiego z wartością nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw 13,6% w 2008 r. i 11,3% w 2009 r. zajmowały kolejno 7 i 10 miejsce w zestawieniu.

Ostatnie trzy zaproponowane wskaźniki, opisujące działalność mikroprzedsiębiorstw w województwach w latach 2008-2009, dotyczą sfery handlu detalicznego, hurtowego przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową oraz produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych. Zestawiając wartość sprzedaży, odpowiednio detalicznej i hurtowej, z wartością przychodów z całokształtu działalności gospodarczej oraz wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej z wartością przychodów z całokształtu działalności gospodarczej (ogólnej liczby jednostek do 9 osób pracujących) uzyskano wskaźniki ukazujące efekty działalności gospodarczej tych trzech grup mikroprzedsiębiorstw w poszczególnych województwach.

Pod względem udziału wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w przychodach mikroprzedsiębiorstw ogółem, 16 miejsce w rankingu w 2008 r. zajmowały jednostki województwa mazowieckiego, dla których wartość omawianego wskaźnika wyniosła kolejno 15,6% w 2008 r. i 15,8% w 2009 r. W 2009 r. pozycja 16 przypadła dla jednostek z województwa lubuskiego, w których w latach 2008-2009 odnotowano spadek wartości omawianego wskaźnika z 21,4% do 13,7%. Województwami o najwyższej wartości wskaźnika udziału sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %) były kolejno: lubelskie (38,5%, 2008 r.) oraz warmińsko-mazurskie (31,6%, 2009 r.). Na tym tle jednostki województwa łódzkiego z wartością wskaźnika 27,1% zajmowały w 2008 r. 8 miejsce w zestawieniu, a w 2009 r. z wartością wskaźnika 26,6% uplasowały się na 7 miejscu w zestawieniu (zob. tablica 3). Warto dodać, że udział sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w badanym okresie przewyższał wartość omawianego wskaźnika dla Polski.

Całkowicie odmiennie prezentuje się sytuacja mikroprzedsiębiorstw z punktu widzenia udziału wartości sprzedaży hurtowej jednostek prowadzących działalność handlową w przychodach mikroprzedsiębiorstw ogółem (w%) w przekroju województw. Pod tym względem jednostki województwa łódzkiego w latach 2008-2009 wyróżniały się na tle

mikroprzedsiębiorstw z innych województw, gdyż dwukrotnie zajęły 1 miejsce w rankingu. Najniższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w 2008 r. (*ex aequo*) wśród jednostek województwa podkarpackiego i warmińsko-mazurskiego, a w 2009 r. wśród mikroprzedsiębiorstw województwa lubuskiego.

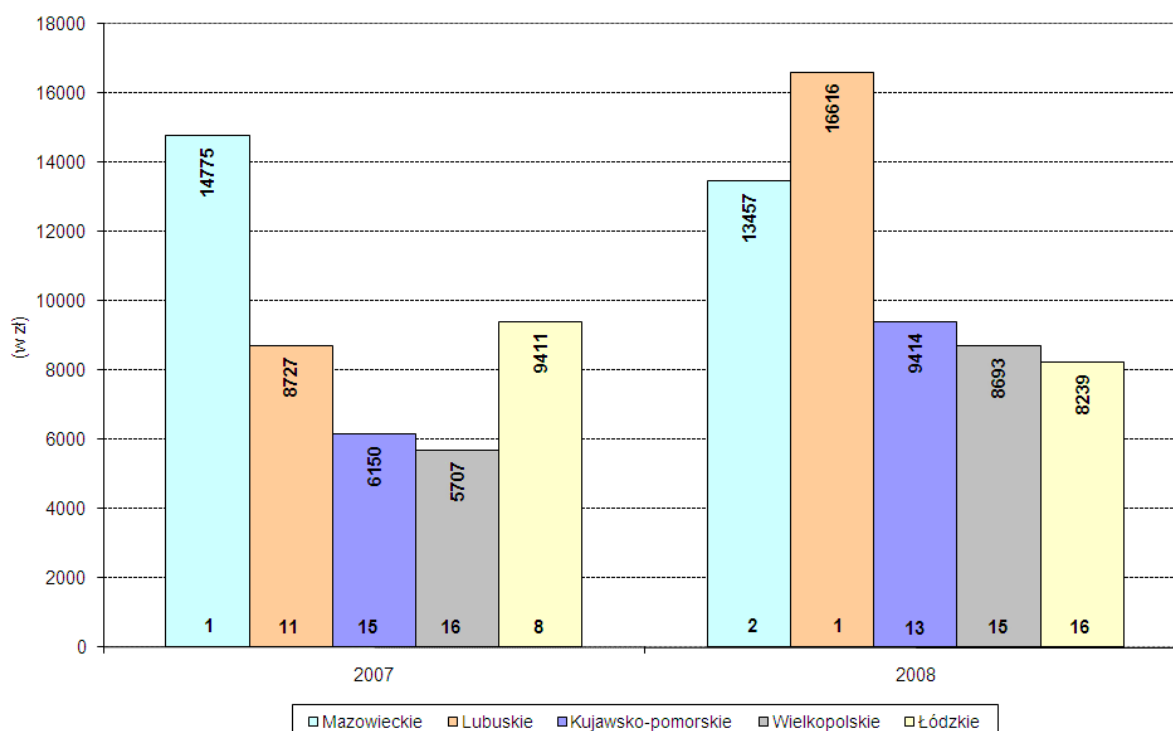
W zakresie udziału wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem, 1 miejsce w zestawieniu zajmowały: w 2008 r. jednostki województwa dolnośląskiego (15,6%), a w 2009 r. mikroprzedsiębiorstwa województwa świętokrzyskiego (11,8%). W przypadku województwa łódzkiego należy zauważyć, że choć udział wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w przychodach przedsiębiorstw do 9 osób pracujących ogółem, w latach 2008-2009, był jednakowy i wyniósł 7,2%, to wciąż kształtował się poniżej średniej wartości tego wskaźnika dla Polski (8,5% w 2008 r. i 9,6% w 2009 r.). Na tle jednostek ze wszystkich 16 województw mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego pod względem udziału wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej zajmowały w analizowanym okresie 12 i 14 miejsce w zestawieniu (zob. tablica 3).

Ostatnia zmienna charakteryzująca działalność przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób, dla której wybrane wartości za lata 2007-2008, przedstawiona na rysunku 13, to wartość nakładów na środki trwałe przypadających na 1 mikroprzedsiębiorstwo. W 2007 r. najwyższe nakłady na środki trwałe poniosły mikroprzedsiębiorstwa z województwa mazowieckiego, a w 2008 r. mikroprzedsiębiorstwa z województwa lubuskiego (pozycja 1). Wartości ich nakładów były odpowiednio o 44,8% i o 50,5% wyższe od średnich wartości tego typu nakładów w skali całego kraju wynoszących odpowiednio 10201 zł i 11037 zł. Najniższe nakłady w kolejnych latach badanego okresu występowały wśród omawianej grupy przedsiębiorstw z województw: wielkopolskiego oraz łódzkiego (pozycja 16) – stanowiły one odpowiednio 55,9% i 74,6% średniej wartości tego typu nakładów w Polsce. Mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego prowadzące działalność gospodarczą w badanym okresie, w wyniku spadku bezwzględnej wartości ponoszonych nakładów na środki trwałe, na tle pozostałych województw spadły z miejsca 8 (w 2007 r.) na miejsce 16 (2008 r.) w zestawieniu.

Tabl. 3. **Miejsce mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego z punktu widzenia zmiennych przyjętych do analizy**

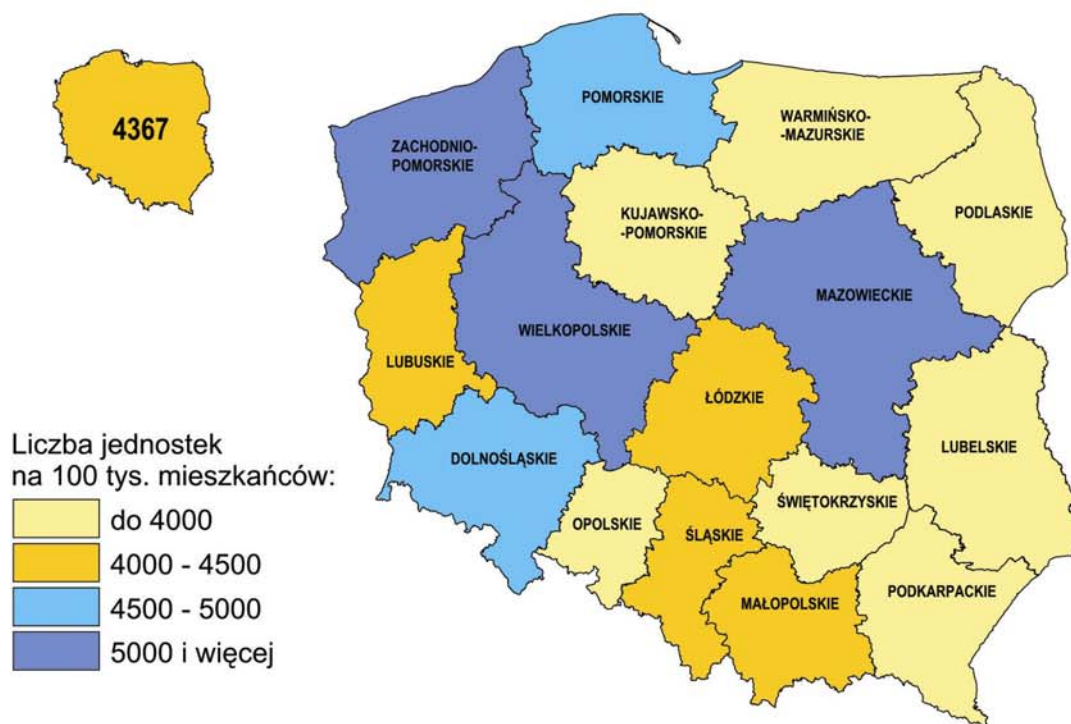
WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	7	9
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	10	3
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	13	7
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	15	16
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	16	15
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	12	9
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	7	10
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	8	7
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	1	1
Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	12	14

Rys. 13. **Nakłady na środki trwale przypadające na 1 mikroprzedsiębiorstwo w latach 2007-2008^a**

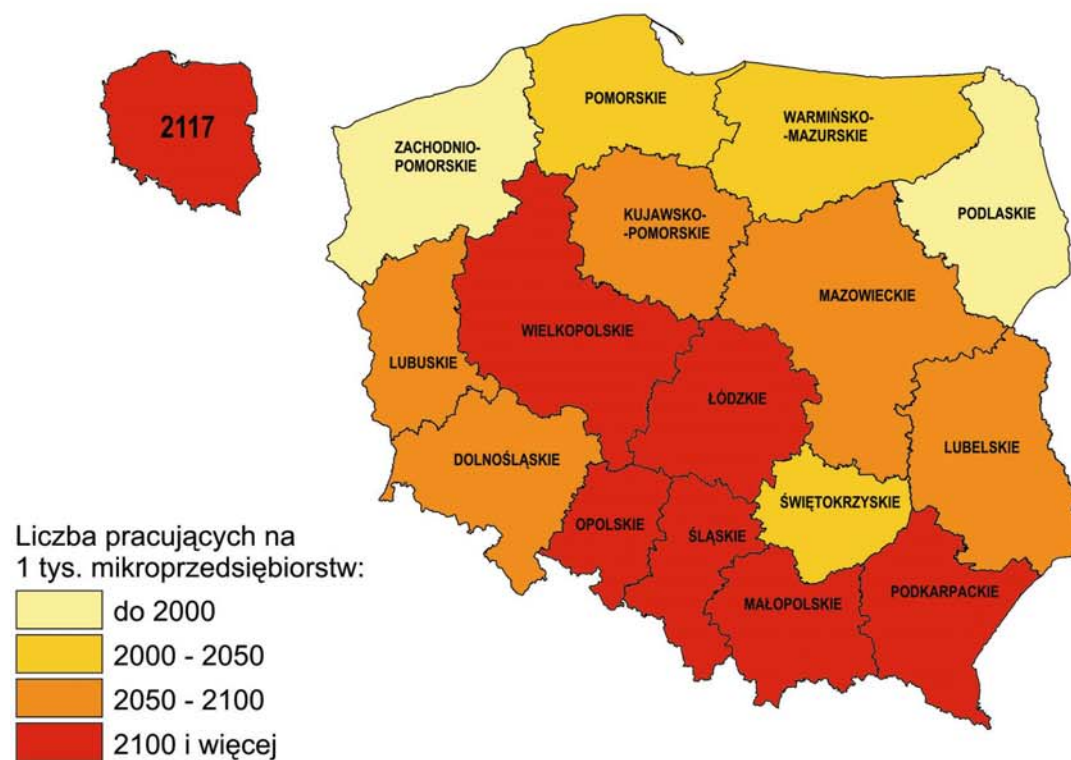

^a Dane dotyczą jednostek województwa łódzkiego oraz jednostek wybranych województw, które chociaż raz w badanym okresie sklasyfikowane zostały na 1 lub 16 pozycji w zestawieniu.

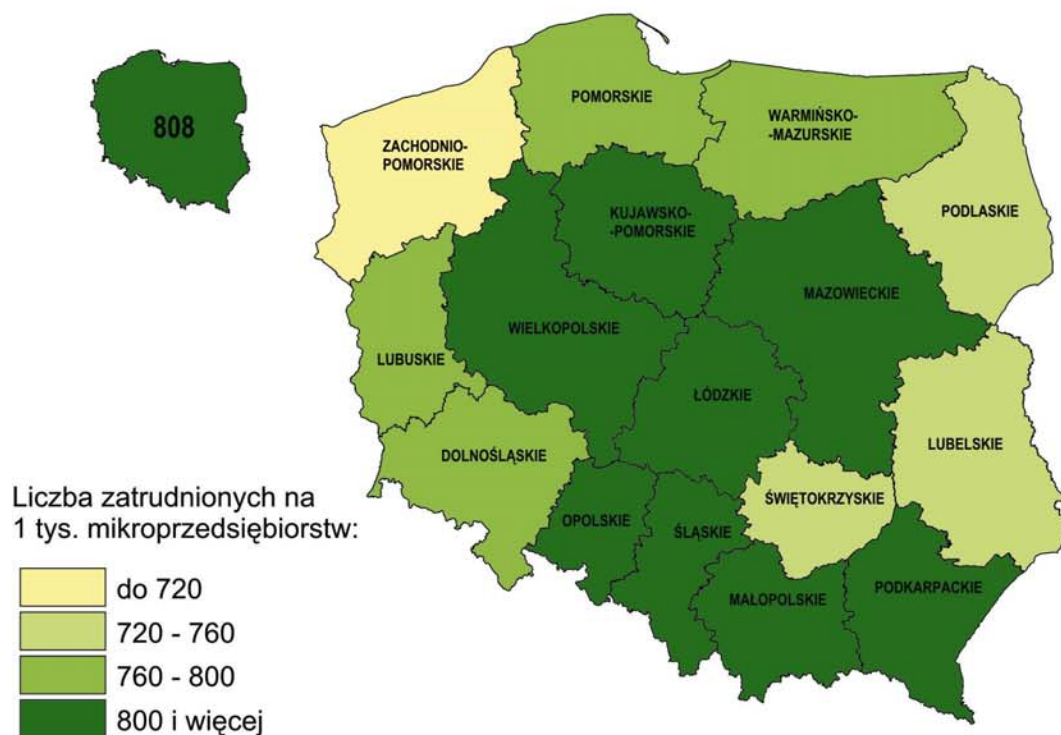
Kartogram 1. **WSKAŹNIK NATĘŻENIA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2009 R.**
STAN W DNIU 31 XII

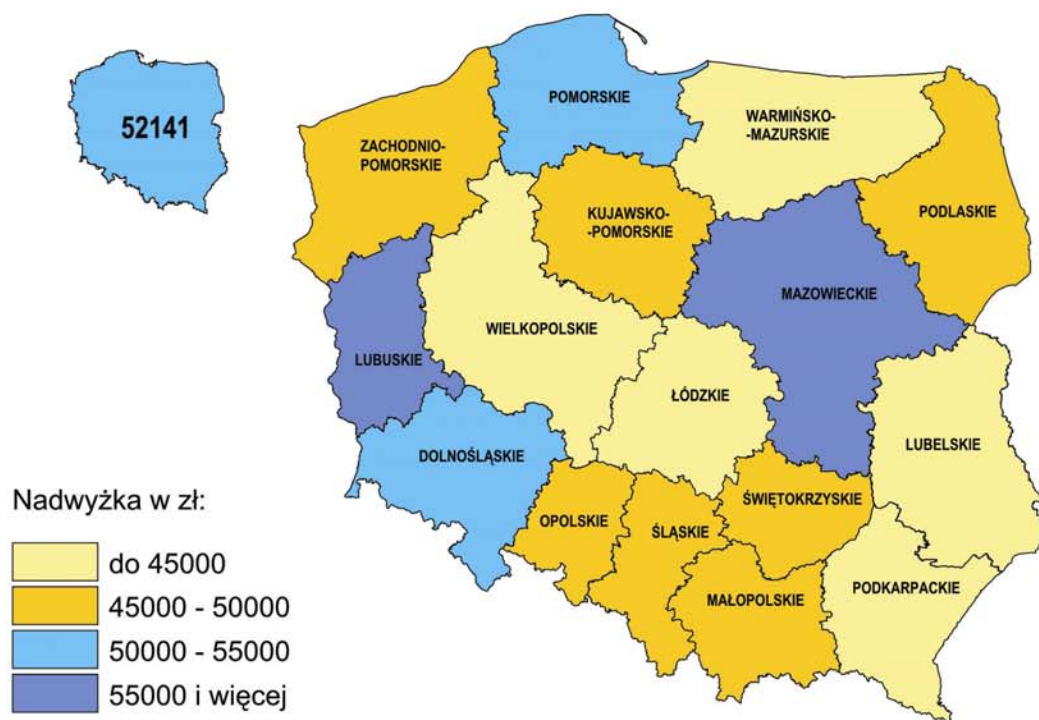
Kartogram 2. **PRACUJĄCY OGÓLEM NA 1000 MIKROPRZEDSIĘBIORSTW**
W 2009 R.
STAN W DNIU 31 XII

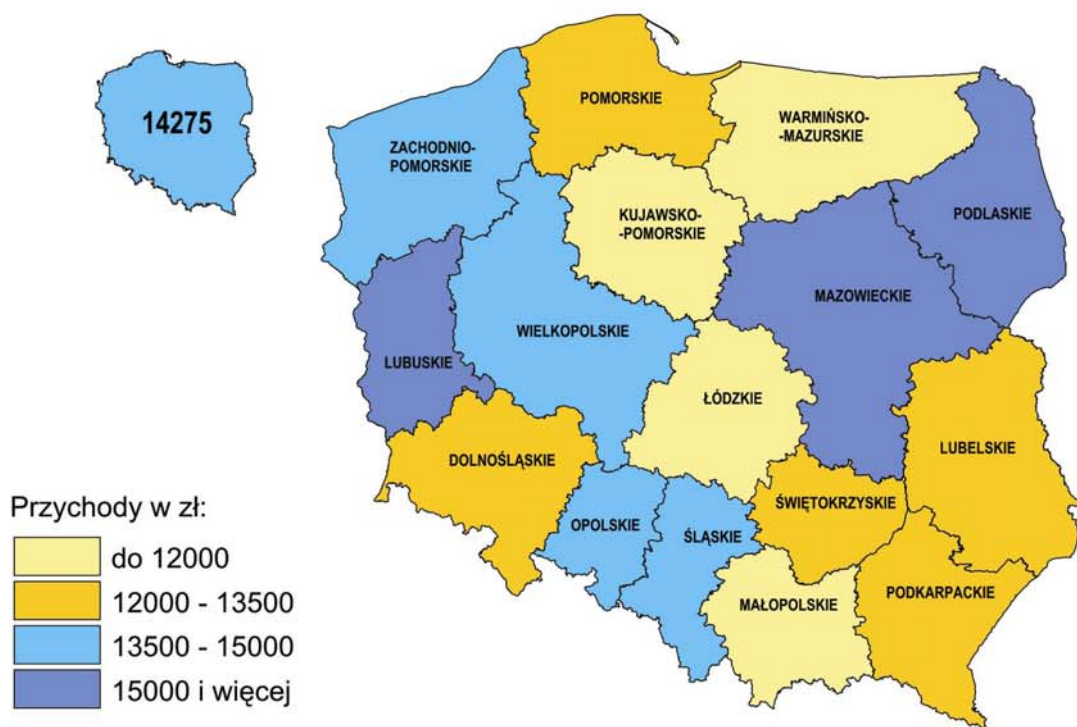
Kartogram 3. **PRZECIĘTNA LICZBA ZATRUDNIONYCH NA 1000 MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2009 R.**

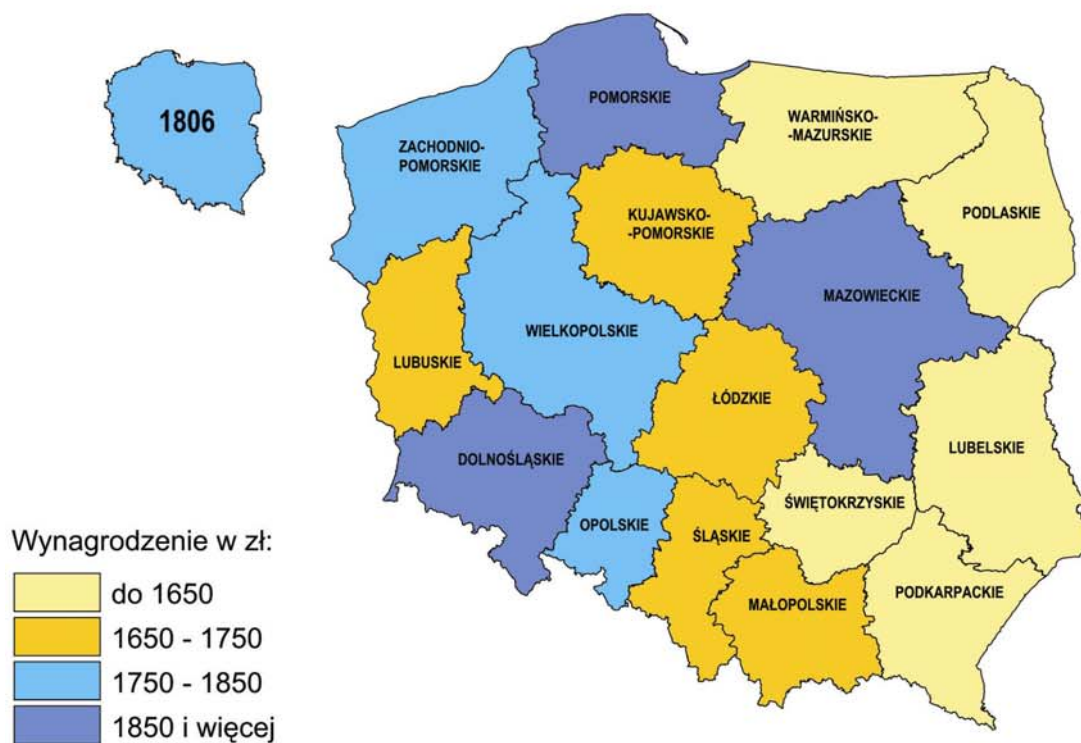
Kartogram 4. **WSKAŹNIK NADWYŻKI PRZYCHODÓW NAD KOSZTAMI PRZYPADAJĄCEJ NA 1 MIKROPRZEDSIĘBIORSTWO W 2009 R.**

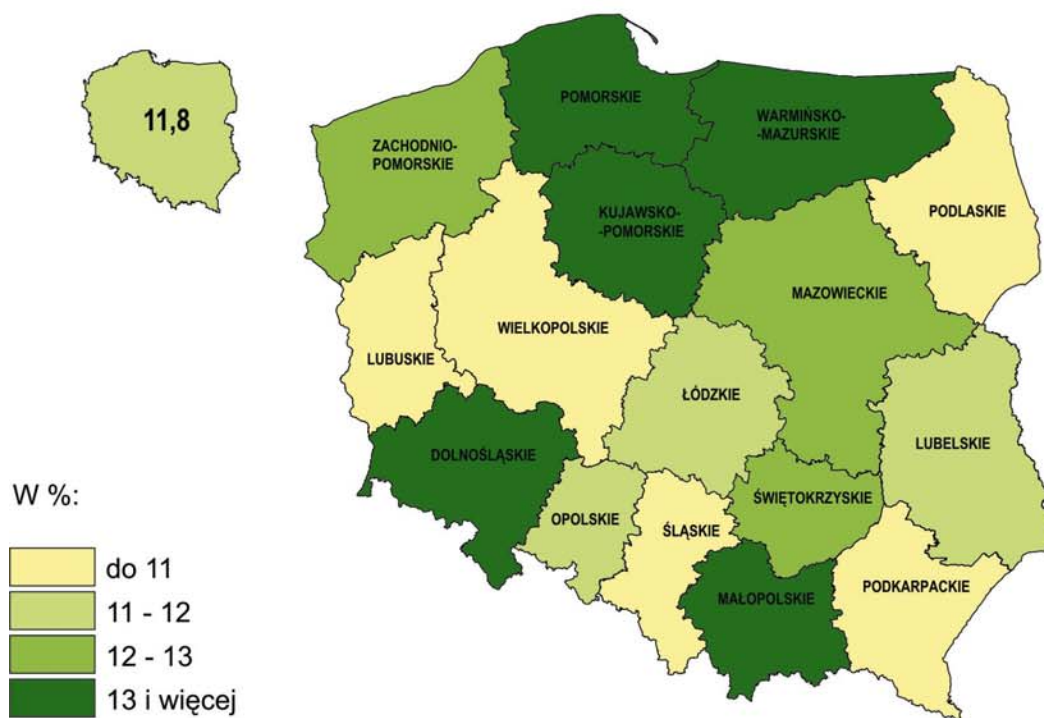
Kartogram 5. **MIESIĘCZNE PRZYCHODY NA 1 PRACUJĄCEGO W MIKROPRZEDSIĘBIORSTWIE W 2009 R.**

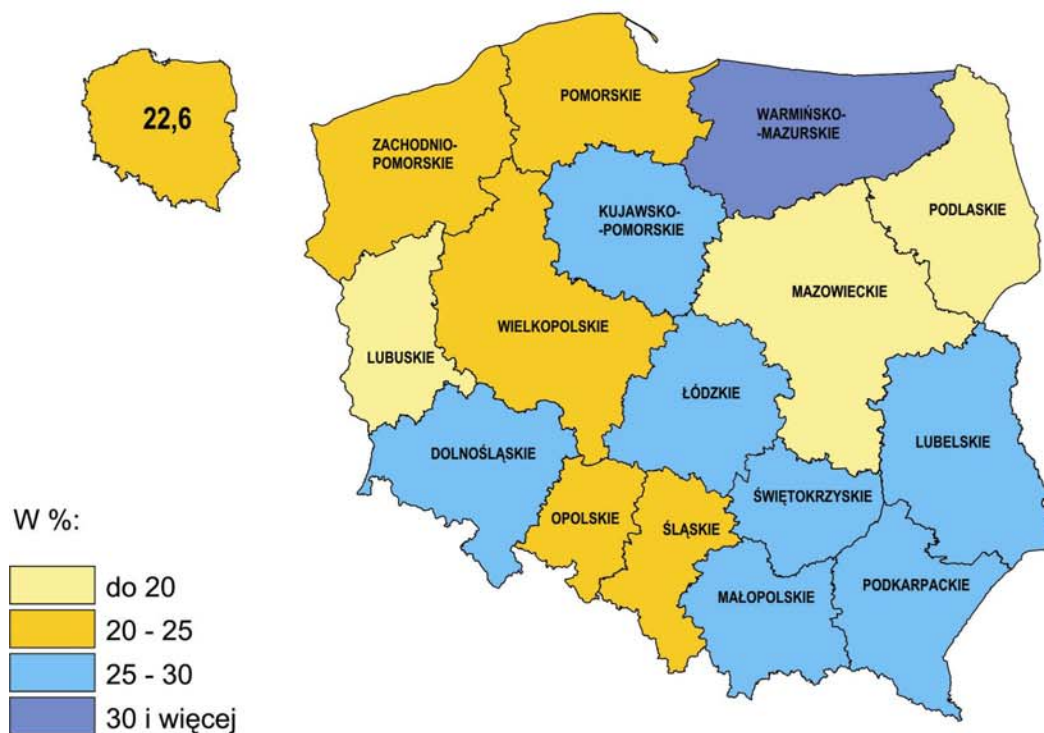
Kartogram 6. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE NA 1 ZATRUDNIONEGO W MIKROPRZEDSIĘBIORSTWIE W 2009 R.**

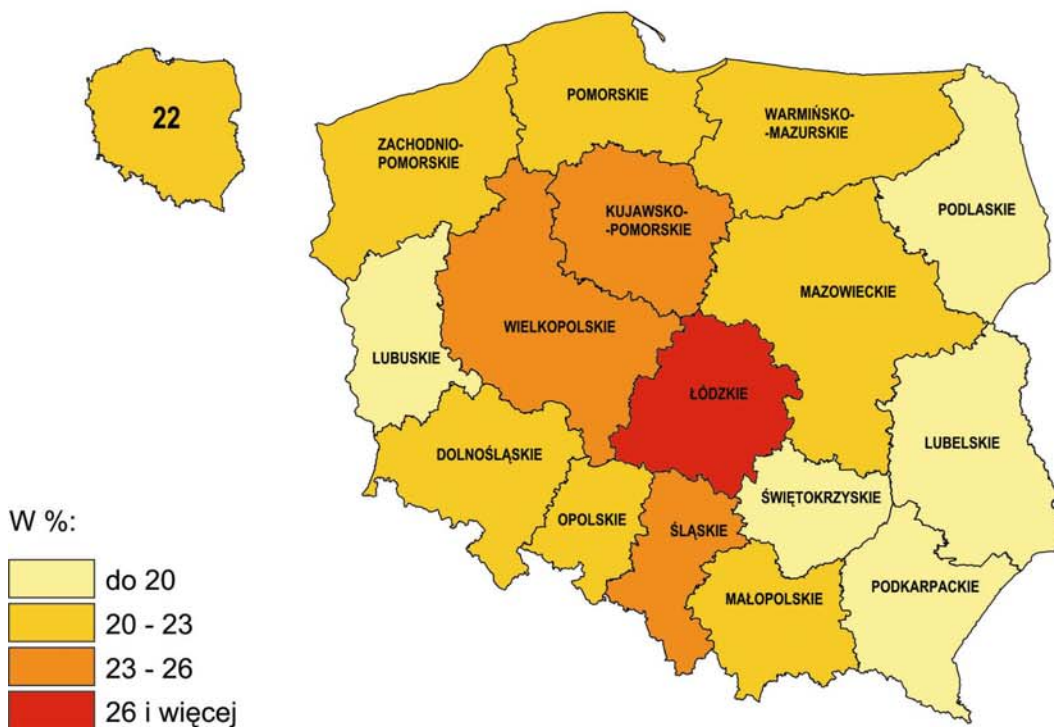
Kartogram 7. **WSKAŹNIK NADWYŻKI PRZYCHODÓW NAD KOSZTAMI W PRZYCHODACH MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2009 R.**

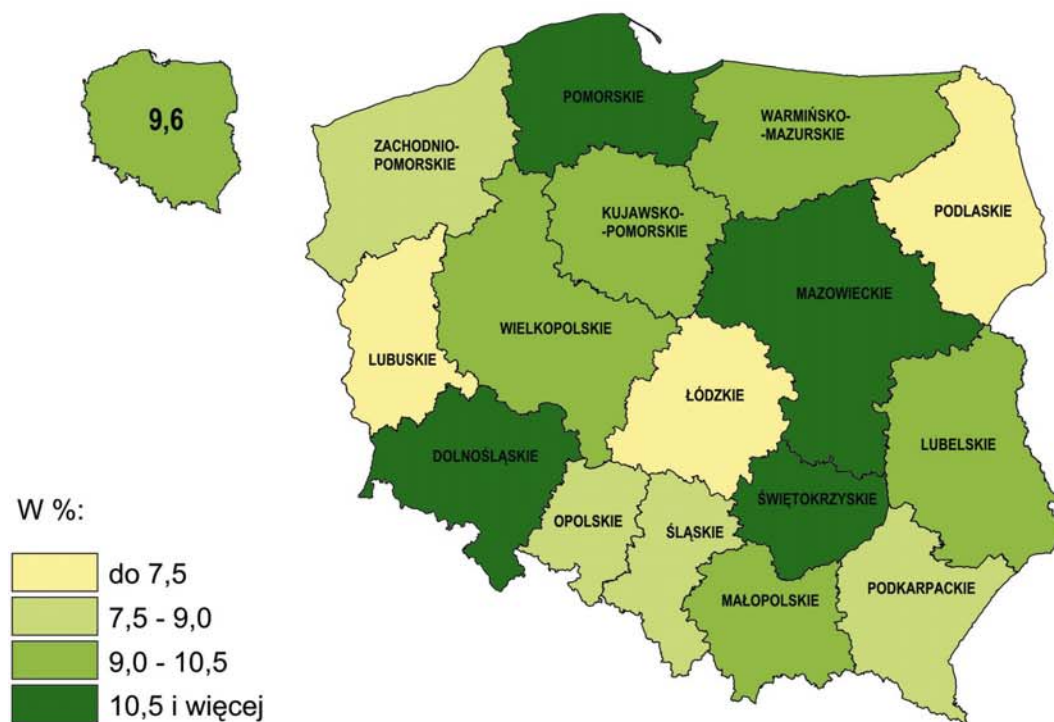
Kartogram 8. **UDZIAŁ SPRZEDAŻY DETALICZNEJ W PRZYCHODACH Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2009 R.**

Kartogram 9. **UDZIAŁ SPRZEDAŻY HURTOWEJ W PRZYCHODACH Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2009 R.**

Kartogram 10. **UDZIAŁ PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ W PRZYCHODACH Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2009 R.**

PODSUMOWANIE

Charakterystyka działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle przeciętnej sytuacji w skali Polski i pozostałych województw w latach 2008-2009, dokonana na podstawie wyników badania SP-3 pozwala wskazać zmiany, jakie miały miejsce w 2009 r. w stosunku do 2008 r. (zob. tablica 4):

- 1) Odnotowano największy względny spadek liczby mikroprzedsiębiorstw na tle pozostałych województw, rzędu 12,6%, podczas gdy spadek liczby mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju wyniósł 6,4%. Wraz ze spadkiem liczby mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim, nastąpił spadek ogólnej liczby osób w nich pracujących (o 6,4%) i był on głębszy niż spadek liczby pracujących ogółem w skali całego kraju (o 4,2%). Największy 7,3% spadek liczby osób pracujących odnotowano w województwie śląskim.
- 2) Porównując udział pracujących kobiet („właścicieli” mikroprzedsiębiorstw), w liczbie osób pracujących ogółem, będących „właścicielami” mikroprzedsiębiorstw należy zauważyć, że wartość omawianego wskaźnika w 2008 r. w Polsce i w województwie łódzkim kształtowała się na zbliżonym poziomie odpowiednio 24,0%, 23,9%. W 2009 r. udział pracujących kobiet, będących „właścicielami” mikroprzedsiębiorstw zmniejszył się w województwie łódzkim do poziomu 20,4%, natomiast w Polsce w zasadzie pozostał na niezmiennym poziomie (23,8%).
- 3) Województwo łódzkie w analizowanym okresie należało do dziewięciu, w których nastąpił spadek przeciętnego zatrudnienia o 1,1% (o 1,0 tys. osób), podczas gdy w skali całego kraju odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia o 0,3%.
- 4) Porównując wartość przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej należy zauważyć, że zarówno w roku 2008, jak i w roku 2009, mikroprzedsiębiorstwa wszystkich województw osiągnęły dodatni wynik finansowy z działalności gospodarczej, tzn. przychody uzyskane z prowadzonej działalności przewyższały poniesione koszty. Odnosząc się do dynamiki, zarówno przychodów jak i kosztów w latach 2008-2009, należy stwierdzić, że jednostki z województwa łódzkiego należały do grupy dwunastu województw, w których dynamika wzrostu kosztów mikroprzedsiębiorstw była wyższa niż przychodów (dla jednostek z województwa łódzkiego odpowiednio 103,7 wobec 101,0). Oznacza to, że choć w latach 2008-2009 mikroprzedsiębiorstwa wszystkich województw uzyskały dodatni wynik finansowy, to jednak aż w dwunastu województwach koszty poniesione przez mikroprzedsiębiorstwa rosły szybciej niż uzyskane przychody. W skali całego kraju

także odnotowano wyższą dynamikę wzrostu kosztów (106,8) nad przychodami (104,2) z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw.

- 5) Biorąc pod uwagę wartość sprzedaży detalicznej osiągniętej przez mikroprzedsiębiorstwa w latach 2008-2009, województwo łódzkie na tle pozostałych województw zajmowało stosunkowo wysoką 5 i 6 pozycję w zestawieniu. Udział wartości sprzedaży detalicznej jednostek z terenu województwa łódzkiego w latach 2008-2009 stanowił odpowiednio 6,4% i 6,2% wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju.
- 6) Wartość sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle pozostałych województw w latach 2008-2009 dwukrotnie zapewniała im stosunkowo wysoką 5 pozycję w rankingu mikroprzedsiębiorstw. Udział wartości sprzedaży hurtowej jednostek z terenu województwa łódzkiego w latach 2008-2009 stanowił odpowiednio 6,9% i 6,7% wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw w Polsce.

Dodatkowe wnioski dla mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego, płynące z analizy zaproponowanych wskaźników działalności gospodarczej w latach 2008-2009, można ująć następująco (zob. tablica 10):

- 7) Liczba mikroprzedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców województwa łódzkiego zmniejszyła się w analizowanym okresie do poziomu niższego niż w skali Polski.
- 8) Nastąpił wzrost liczby osób pracujących ogółem i przeciętnego zatrudnienia w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim, do poziomu nieco wyższego niż w skali całego kraju – wynika on jednak ze zmian w zakresie liczby mikroprzedsiębiorstw, tj. spadku ich liczby, o którym była mowa w punkcie 1.
- 9) Podstawowym problemem stosunkowo słabych wyników finansowych jednostek z województwa łódzkiego na tle jednostek z całego kraju, jest poziom nadwyżki przychodów nad kosztami, który w przeliczeniu na 1 mikroprzedsiębiorstwo z województwa łódzkiego jest znacznie niższy niż przeciętnie w skali Polski. Nadwyżka przychodów nad kosztami dla omawianej grupy przedsiębiorstw województwa łódzkiego w badanym okresie nie wzrosła, pomimo obserwowanego spadku liczby mikroprzedsiębiorstw. Powodem były przychody tych jednostek uzyskane z całokształtu działalności, które w zasadzie pozostały na tym samym poziomie (wzrost o 1,0%). Informacja o nadwyżce przychodów nad kosztami

przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo stanowi uzupełnienie informacji podanej w punkcie 4, w którym wskazano na wyższą dynamikę wzrostu kosztów nad przychodami w jednostkach województwa łódzkiego.

- 10) W latach 2008-2009 w województwie łódzkim odnotowano niewielki wzrost przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie. Wydaje się jednak, że w analizowanym okresie wynikał on w znacznej mierze ze spadku liczby osób pracujących ogółem w tych jednostkach, niż ze wzrostu wartości samych przychodów mikroprzedsiębiorstw (zob. punkt 1 i 9).
- 11) Zarówno w 2008 r., jak i w 2009 r., w województwie łódzkim należy odnotować niższe niż w skali całego kraju, przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie. Warto jednak zauważyć, że dynamika wzrostu wynagrodzenia w tego typu przedsiębiorstwach województwa łódzkiego była wyższa niż w mikroprzedsiębiorstwach w Polsce.
- 12) Pod względem wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw jednostki z województwa łódzkiego również wypadły niekorzystnie. Zarówno w 2008 r., jak i 2009 r., udział omawianej nadwyżki w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej jednostek województwa łódzkiego był najniższy w skali całego kraju.
- 13) Jednostki województwa łódzkiego wyróżniały się na tle tego rodzaju jednostek w Polsce względem większego udziału sprzedaży detalicznej oraz hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (zob. rysunek 11). Graficzna ilustracja wartości omawianych wskaźników (zob. kartogram 8 i 9) ukazuje, że mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego odznaczały się wysokimi wartościami omawianych wskaźników również na tle jednostek z innych województw.
- 14) Jednocześnie należy zauważyć stosunkowo niski udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego – zarówno na tle jednostek z całego kraju, jak i z innych województw.

ANEKS TABELARYCZNY –
dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2008-2009
oraz wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2008-2009

Tabl. 4. Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2008-2009 według województw ^{ab}

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pracujący				Pracujący – właściciele, współwłaściciele, członkowie ich rodzin, wspólnicy spółki				Przeciętna liczba zatrudnionych	
	ogółem		w tym dla których jest to główne miejsce pracy		ogółem		w tym kobiety			
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Polska	3682679	3526793	2945108	2836283	2065766	1908354	493694	455136	1342227	1346775
Dolnośląskie	257637	272490	201743	220928	147580	147935	33424	35119	92393	103868
Kujawsko-pomorskie	166253	167982	131733	136213	91960	89442	21795	22044	63121	65736
Lubelskie	143664	147228	118159	115876	80258	82781	19851	17575	50352	52360
Lubuskie	87260	91533	69656	74267	48102	49854	12410	12444	32957	34978
Łódzkie	252975	236699	197861	175892	144522	126121	34737	25700	88843	87876
Małopolskie	342439	323177	287764	253816	188093	173239	48672	41424	123284	119872
Mazowieckie	593418	575671	474330	465899	328386	313602	76571	74986	226678	225426
Opolskie	78374	77933	63000	63658	43615	42371	10062	9662	29033	30739
Podkarpackie	149732	134005	120789	107350	84359	73755	18978	15897	54597	51665
Podlaskie	86041	79852	69075	61683	53526	45655	13059	9353	27810	29913
Pomorskie	257577	226168	209324	192313	145345	124495	34841	28935	94435	85881
Śląskie	485793	450391	367285	361452	264471	230790	55658	59589	178320	175529
Świętokrzyskie	96853	91936	76157	68130	54612	51144	11645	8430	35076	33589
Warmińsko-mazurskie	115065	111141	95530	89308	65828	61892	16403	14795	43181	43156
Wielkopolskie	369931	365848	304783	306439	207766	192725	52839	49383	132547	143777
Zachodniopomorskie	199665	174738	157918	143060	117343	102554	32747	29799	69599	62410

a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem. *b* Dane na temat liczby mikroprzedsiębiorstw według województw zamieszczone zostały w rozdziale II.1.

Tabl. 4. Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2008-2009 według województw ^{ab} (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychody z całokształtu działalności gospodarczej		Koszty z całokształtu działalności gospodarczej		Wartość sprzedaży detalicznej		Wartość sprzedaży hurtowej	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	<i>w tysiącach złotych</i>							
Polska	708191010,9	738167114,2	609837090,7	651294529,5	185639758,0	188774955,3	192729357,3	183658343,4
Dolnośląskie	46910187,6	49650493,6	39602543,2	42892371,8	11590002,1	14592106,7	12239471,2	12264477,6
Kujawsko-pomorskie	29912228,8	28739348,2	25675404,8	24926816,8	9417936,9	9444038,5	9436769,3	8353202,7
Lubelskie	23228121,3	26704763,7	20220094,3	23761415,5	10183806,7	8460353,9	5073741,0	5898297,0
Lubuskie	15785117,4	31982612,4	13914713,9	29222445,3	3819540,6	4670438,1	3733364,7	4444760,8
Łódzkie	38126307,3	38523601,2	32934838,2	34163508,3	11828407,6	11775574,7	13204012,5	12385175,6
Małopolskie	62517180,6	54972197,7	54939406,0	47784477,7	18958988,0	17855773,7	13934533,0	13421239,6
Mazowieckie	161530103,9	166328346,1	146220851,9	145164990,0	28664715,3	29705094,1	48711857,7	41437723,0
Opolskie	12618037,4	15861021,3	10788491,2	14033911,6	4599027,1	3865622,8	2748720,9	3768076,5
Podkarpackie	29721784,4	25681671,8	26677782,1	23005642,8	10340255,2	8115942,9	5731839,7	5379119,1
Podlaskie	14843042,1	25782068,4	12643753,3	23867807,6	4727687,2	5202107,8	3677412,2	4404405,6
Pomorskie	41448135,8	40514006,5	36629100,2	34524068,1	10482508,9	10622970,8	10632206,9	9564709,8
Śląskie	83843134,5	92197351,4	73404371,0	82713639,0	21747745,4	25532169,9	22596815,0	26658106,7
Świętokrzyskie	17536230,0	17185604,4	15364443,4	15115275,4	6317774,2	5747865,8	4188973,8	3774315,6
Warmińsko-mazurskie	18363400,3	16518613,2	15622536,3	14128328,1	7759804,2	5918190,2	3638677,8	4112324,5
Wielkopolskie	63456237,3	72720991,5	55364261,6	65418648,0	16880010,2	17736806,4	21823209,4	19517645,3
Zachodniopomorskie	48351762,4	34804422,7	29834499,4	30571183,5	8321548,2	9529899,0	11357752,4	8274764,0

^a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem. ^b Dane na temat liczby mikroprzedsiębiorstw według województw zamieszczone zostały w rozdziale II.1.

Tabl. 5. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2008 r. według sekcji PKD 2004

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba jednostek	Pracujący				Przeciętna liczba zatrudnionych	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w zł)	Przychody miesięczne na 1 pracującego (w zł)
		ogółem	w tym dla których jest to główne miejsce pracy	właściciele, współwłaściciele, członkowie ich rodzin, wspólnicy spółki				
				ogółem	w tym kobiety			
OGÓŁEM	1780430	3682679	2945108	2065766	493694	1342227	1614	13663
Leśnictwo	9385	20971	17979	11386	1038	8597	1228	7894
Rybołówstwo i rybactwo	1021	2479	1980	1330	114	902	1574	5765
Przemysł	178558	445171	370180	215222	35423	199422	x	x
z tego:								
górnictwo i kopalnictwo	1099	3156	2545	1364	230	1521	1787	31798
przetwórstwo przemysłowe	176105	438596	365556	211996	35042	196578	1586	9486
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1354	3419	2079	1862	151	1323	3112	24622
Budownictwo	221654	460836	376555	241373	14477	189650	1463	10685
Handel i naprawy	569109	1299215	1082072	691819	207102	498964	1601	16481
Hotele i restauracje	60254	164018	139046	79212	27241	62200	1329	5667
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	144371	284925	230296	158064	13184	107895	1545	10507
Pośrednictwo finansowe	62171	95542	68450	68799	19793	22100	1575	61306
Obsługa nieruchomości i firm; nauka	286009	516580	389700	322091	77468	161926	2040	13016
Edukacja	35306	57089	36985	40389	9934	13149	1619	5467
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	121005	177963	118247	134996	50424	35380	1838	6016
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	91586	157891	113620	101084	37498	42042	1392	4869

Tabl. 5. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2008 r. według sekcji PKD 2004 (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychody z całokształtu działalności gospodarczej	Koszty z całokształtu działalności gospodarczej	Wartość sprzedaży detalicznej	Wartość sprzedaży hurtowej
	<i>w tysiącach złotych</i>			
OGÓLEM	708191010,9	609837090,7	185639758,0	192729357,3
Leśnictwo	1911771,8	1171403,9	4746,2	2132,1
Rybołówstwo i rybactwo	166003,9	118685,1	575,6	4995,2
Przemysł	60992827,2	50661017,4	1572599,6	2018882
z tego:				
górnictwo i kopalnictwo	821565,2	566997,7	6441,0	1287,5
przetwórstwo przemysłowe	58739404,9	48758041,4	1421990,7	1953952,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1431857,1	1335978,3	144167,9	63641,6
Budownictwo	62940111,9	48821529,3	598984,1	538651,6
Handel i naprawy	333785152,5	311418374,4	178951286,3	189164245,8
Hotele i restauracje	10684129,6	9578897,1	163873,3	14129,5
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	46439097,9	41548394,2	581690,9	172112,0
Pośrednictwo finansowe	77888985,9	61966941,5	2649685,6	7922,1
Obsługa nieruchomości i firm; nauka	82358962,3	62818361,8	944192,5	753308,6
Edukacja	4653035,6	3670043,5	41435,6	10548,7
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	13959087,5	8380452,7	59653,5	9110,0
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	12411844,9	9682989,8	71034,8	33319,6

Tabl. 6. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2009 r. według sekcji PKD 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba jednostek	Pracujący				Przeciętna liczba zatrudnionych	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w zł)	Przychody miesięczne na 1 pracującego (w zł)
		ogółem	w tym dla których jest to główne miejsce pracy	właściciele, współwłaściciele, członkowie ich rodzin, wspólnicy spółki				
				ogółem	w tym kobiety			
OGÓŁEM	1666116	3526793	2836283	1908354	455136	1346775	1806	14275
Leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10046	25453	22603	12044	1093	11728	1466	8226
Przemysł	160764	427083	359341	189914	32248	208675	x	x
w tym przetwórstwo przemysłowe	153327	406764	343740	181095	31382	199290	1669	9518
Budownictwo	217682	478754	384596	237235	13103	215059	1671	14800
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	487305	1162601	995301	586429	186599	476349	1747	19787
Transport i gospodarka magazynowa	128515	246986	198293	139392	10533	92721	1681	9854
Zakwaterowanie i gastronomia	55271	147450	117275	68817	23073	58372	1467	7191
Informacja i komunikacja	50007	90966	67009	57655	6851	26643	2741	10520
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	55166	81194	57731	58593	16457	16533	2178	28333
Obsługa rynku nieruchomości	32949	71929	51966	37267	7712	27077	2629	51653
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	178908	327866	246928	202363	47943	102777	2300	10982
Administrowanie i działalność wspierająca	45040	85658	65141	50242	13022	28851	2039	8484
Edukacja	38159	58010	37876	42076	10665	11004	2067	6871
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	114455	167579	112526	127162	45665	31152	2130	6723
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	16177	25667	17014	17842	3624	5261	2288	7265
Pozostała działalność usługowa	75672	129598	102684	81321	36547	34572	1510	3500

Tabl. 6. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2009 r. według sekcji PKD 2007 (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychody z całokształtu działalności gospodarczej	Koszty z całokształtu działalności gospodarczej	Wartość sprzedaży detalicznej	Wartość sprzedaży hurtowej
	<i>w tysiącach złotych</i>			
OGÓLEM	738167114,2	651294529,5	188774955,3	183658343,4
Leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2367228,4	1498525,3	12717,0	4660,6
Przemysł	58280620,9	49121759,7	806157,3	1495259,5
w tym przetwórstwo przemysłowe	52990951,4	44415728,9	794353,4	1452978,3
Budownictwo	87311433,3	70835398,5	717880,5	1034481,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	341347962,3	321358162,2	184942771,5	180049627,3
Transport i gospodarka magazynowa	37541370,2	32988463,8	552555,4	296039,0
Zakwaterowanie i gastronomia	11249712,3	10770023,4	121292,9	4749,3
Informacja i komunikacja	14148097,3	11689493,3	281198,6	220328,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	63840805,4	60073220,9	420441,1	20501,5
Obsługa rynku nieruchomości	39363599,9	34026876,0	139368,7	255263,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	43133666,2	30979269,1	182711,3	133824,5
Administrowanie i działalność wspierająca	10414217,3	8244449,5	134795,6	90718,3
Edukacja	5232196,2	3660553,3	43968,2	26482,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14323792,4	7999403,4	24923,2	3094,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ...	3290111,6	3291312,9	65178,3	5937,4
Pozostała działalność usługowa	6322300,4	4757618,2	328995,4	17375,8

Tabl. 7. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według formy prawnej i wielkości mikroprzedsiębiorstwa

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>a- ogółem</i> <i>b- osoby fizyczne</i> <i>c- osoby prawne^a</i>		Ogółem		0-5 osób pracujących		6-9 osób pracujących	
		2008	2009	2008	2009	2008	2009
Wskaźnik natężenia mikro- przedsiębiorstw	<i>a</i>	4671	4367	4390	4077	281	289
	<i>b</i>	4450	4128	4226	3898	225	230
	<i>c</i>	221	239	164	179	57	60
Pracujący ogółem na 1000 mikro- przedsiębiorstw	<i>a</i>	2068	2117	1668	1666	8322	8471
	<i>b</i>	1945	1982	1613	1608	8186	8315
	<i>c</i>	4554	4449	3063	2911	8858	9073
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	<i>a</i>	754	808	434	439	5750	6015
	<i>b</i>	653	693	390	392	5592	5800
	<i>c</i>	2793	2805	1553	1464	6371	6840
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	<i>a</i>	55242	52141	47376	42411	177968	189178
	<i>b</i>	53340	46607	46731	38771	177739	179470
	<i>c</i>	93558	147771	63986	121550	178872	226608
Miesięczne przychody na 1 pracu- jącego w mikroprzedsiębior- stwie (w zł)	<i>a</i>	13663	14275	13056	13607	23130	23686
	<i>b</i>	11091	11474	10720	11027	18060	19052
	<i>c</i>	65497	62668	73241	69691	43156	41553
Przeciętne wynagrodzenie miesię- czne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	<i>a</i>	1614	1806	1509	1723	1738	1892
	<i>b</i>	1395	1572	1358	1543	1444	1605
	<i>c</i>	2644	2807	2486	2771	2756	2830
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	<i>a</i>	13,9	11,8	7,1	13,7	7,8	8,1
	<i>b</i>	17,9	14,1	21,0	16,0	10,3	9,9
	<i>c</i>	3,9	6,2	3,8	6,9	4,0	5,2
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsię- biorstw (w %)	<i>a</i>	23,1	22,6	23,8	23,3	21,7	21,5
	<i>b</i>	28,3	28,0	28,7	28,6	27,4	26,7
	<i>c</i>	10,1	10,0	7,2	7,4	13,2	13,2
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsię- biorstw (w %)	<i>a</i>	24,0	22,0	20,3	19,4	30,8	26,9
	<i>b</i>	18,8	17,5	17,6	16,8	21,6	19,3
	<i>c</i>	36,8	32,6	29,3	27,2	44,7	39,0
Udział produkcji budowlano- montażowej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsiębiorstw (w %)	<i>a</i>	8,5	9,6	8,3	9,0	8,8	10,7
	<i>b</i>	9,0	9,7	8,4	8,7	10,3	11,9
	<i>c</i>	7,2	9,3	7,9	9,8	6,4	8,7

^a Wraz jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej.

Tabl. 8. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2008 r. według sekcji PKD 2004

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Leśnic- two	Rybołów- stwo i rybactwo	Przemysł		Budow- nictwo	Handel i naprawy
					przetwór- stwo prze- mysłowe		
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	4671	25	3	468	462	582	1493
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	2068	2235	2428	2493	2491	2079	2283
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikro- przedsiębiorstw	754	916	883	1117	1116	856	877
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	55242	78888	46345	57862	56678	63696	39301
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikro- przedsiębiorstwie (w zł)	13663	7894	5765	x	9486	10685	16481
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnio- nego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	1614	1228	1574	1598	1586	1463	1601
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	13,9	38,7	28,5	17,0	17,0	22,4	6,7
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikro- przedsiębiorstw (w %)	23,1	0,2	0,3	2,1	2,1	0,8	46,2
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikro- przedsiębiorstw (w %)	24,0	0,1	2,9	3,0	2,9	0,7	48,8

Tabl. 8. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2008 r. według sekcji PKD 2004 (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm; nauka	Edukacja	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	158	379	163	750	93	317	240
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	2722	1974	1537	1806	1617	1471	1724
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	1032	747	355	566	372	292	459
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	18343	33876	256101	68322	27842	46103	29796
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	5667	10507	61306	13016	5467	6016	4869
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	1329	1545	1575	2040	1619	1838	1392
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	10,3	10,5	20,4	23,7	21,1	40,0	22,0
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	1,4	1,1	3,4	1,0	0,8	0,4	0,5
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	0,1	0,3	0,0	0,8	0,2	0,1	0,2

Tabl. 9. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2009 r. według sekcji PKD 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Leśnic- two, ło- wiewstwo i rybac- two	Przemysł		Budow- nictwo	Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych	Transport i gospo- darka magazy- nowa	Zakwate- rowanie i gastro- nomia	Informa- cja i komu- nikacja
				przetwór- stwo prze- mysłowe					
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	4367	26	421	402	571	1277	337	145	131
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	2117	2534	2657	2653	2199	2386	1922	2668	1819
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikro- przedsiębiorstw	808	1167	1298	1300	988	978	721	1056	533
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	52141	86473	56971	55928	75689	41021	35427	8679	49165
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikro- przedsiębiorstwie (w zł)	14275	8226	x	9518	14800	19787	9854	7191	10520
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnio- nego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	1806	1466	1695	1669	1671	1747	1681	1467	2741
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	11,8	36,7	15,7	16,2	18,9	5,9	12,1	4,3	17,4
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikro- przedsiębiorstw (w %)	22,6	0,5	1,2	1,3	0,7	46,8	1,3	1,0	1,7
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikro- przedsiębiorstw (w %)	22,0	0,2	2,2	2,4	1,1	45,6	0,7	0,0	1,4

Tabl. 9. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w 2009 r. według sekcji PKD 2007 (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Obsługa rynku nieruchomości	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Administrowanie i działalność wspierająca	Edukacja	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	Pozostała działalność usługowa
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	145	86	469	118	100	300	42	198
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	1472	2183	1833	1902	1520	1464	1587	1713
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	300	822	574	641	288	272	325	457
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	68295	161969	67937	48174	41187	55257	-74 ^a	20677
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	28333	51653	10982	8484	6871	6723	7265	3500
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	2178	2629	2300	2039	2067	2130	2288	1510
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	5,9	13,6	28,2	20,8	30,0	44,2	0	24,7
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	0,7	0,3	0,4	1,2	0,8	0,2	1,8	4,7
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	0,0	0,6	0,3	0,8	0,5	0,0	0,2	0,2

^a Wartość ujemna wynikająca z niewielkiej straty, tj. nadwyżki kosztów nad przychodami z całokształtu działalności gospodarczej, wśród mikroprzedsiębiorstw tej sekcji PKD.

Tabl. 10. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2008-2009 według województw ^a

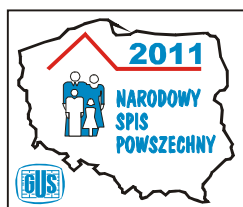
WYSZCZEGÓLNIENIE	Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw		Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw		Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw		Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)		Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Polska	4671	4367	2068	2117	754	808	55242	52141	13663	14275
Dolnośląskie	4504	4528	1988	2092	713	797	56394	51887	13641	13402
Kujawsko-pomorskie	3856	3931	2087	2065	792	808	53174	46876	13010	11340
Lubelskie	3145	3276	2112	2081	740	740	44211	41602	11395	12265
Lubuskie	4214	4335	2053	2091	775	799	44007	63061	9989	19523
Łódzkie	4837	4237	2049	2195	720	815	42059	40431	9918	11083
Małopolskie	4922	4459	2120	2201	763	816	46902	48950	12509	11368
Mazowieckie	5421	5265	2107	2097	805	821	54362	77095	20564	20679
Opolskie	3662	3592	2069	2102	766	829	48292	49292	10199	14544
Podkarpackie	3406	3013	2096	2118	764	816	42611	42289	11865	12420
Podlaskie	3851	3391	1875	1978	606	741	47916	47409	11718	17316
Pomorskie	5620	4984	2069	2040	759	775	38709	54019	11102	12458
Śląskie	4858	4266	2151	2274	790	886	46220	47876	11250	13689
Świętokrzyskie	3719	3550	2045	2037	741	744	45855	45875	12714	13320
Warmińsko-mazurskie	4000	3799	2017	2049	757	796	48042	44074	10556	9914
Wielkopolskie	5349	5001	2039	2150	731	845	44612	42908	11767	13773
Zachodniopomorskie	6065	5408	1945	1908	678	681	180399	46224	21942	13675

^a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem.

Tabl. 10. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według województw ^a (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)		Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w%)		Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)		Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)		Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Polska	1614	1806	13,9	11,8	23,1	22,6	24,0	22,0	8,5	9,6
Dolnośląskie	1712	1906	13,7	13,6	21,6	25,6	22,8	21,5	15,6	11,6
Kujawsko-pomorskie	1478	1651	14,2	13,3	27,8	28,6	27,8	25,3	5,1	9,2
Lubelskie	1433	1603	12,9	11,0	38,5	28,3	19,2	19,7	9,3	9,4
Lubuskie	1551	1682	11,8	8,6	21,4	13,7	20,9	13,0	9,3	5,7
Łódzkie	1465	1689	13,6	11,3	27,1	26,6	30,2	28,0	7,2	7,2
Małopolskie	1531	1737	12,1	13,1	26,5	28,5	19,5	21,4	11,3	9,5
Mazowieckie	1965	2176	9,5	12,7	15,6	15,8	26,5	22,0	7,6	11,5
Opolskie	1560	1781	14,5	11,5	32,0	22,0	19,1	21,4	9,5	8,5
Podkarpackie	1435	1571	10,2	10,4	31,5	28,3	17,5	18,8	5,2	7,5
Podlaskie	1511	1639	14,8	7,4	28,3	18,7	22,0	15,9	10,1	4,9
Pomorskie	1697	1895	11,6	14,8	22,1	23,0	22,4	20,7	10,1	11,5
Śląskie	1550	1706	12,5	10,3	22,8	24,1	23,7	25,2	7,2	8,7
Świętokrzyskie	1415	1559	12,4	12,0	31,9	29,8	21,1	19,6	13,7	11,8
Warmińsko-mazurskie	1457	1643	14,9	14,5	37,3	31,6	17,5	21,9	8,1	10,4
Wielkopolskie	1554	1766	12,8	10,0	23,1	21,6	29,9	23,8	8,1	9,3
Zachodniopomorskie	1529	1789	38,3	12,2	15,8	24,6	21,5	21,4	5,9	8,9

^a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem.

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 (NSP 2011)
1 IV – 30 VI 2011 r.
(według stanu na dzień 31 marca 2011 r., godz. 24:00)

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r.
(Dz. U. z 2010 r., Nr 47, poz. 277) oraz akty prawne Unii Europejskiej.

Spis umożliwi m.in.:

- zebranie aktualnych informacji demograficzno-społecznych oraz społeczno-ekonomicznych niezbędnych dla realizacji polityki społecznej i planowania rozwoju społeczno-gospodarczego kraju,
- dostarczenie informacji o zmianach i przeobrażeniach, jakie zachodziły od ostatniego spisu powszechnego ludności i mieszkań w 2002 r.,
- wykonanie zobowiązań międzynarodowych.

Spisem są objęte:

- osoby stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach i pomieszczeniach niebędących mieszkaniami,
- osoby niemające miejsca zamieszkania,
- mieszkania, budynki, obiekty zbiorowego zakwaterowania i inne zamieszkane pomieszczenie niebędące mieszkaniami.

Dane pozyskiwane są bezpośrednio z **rejestrów i systemów informacyjnych** oraz poprzez:

- **samospis internetowy** - w dniach – 1IV – 16VI 2011r.,
- **wywiad telefoniczny** - w dniach 8IV – 30VI 2011r.,
- **wywiad bezpośredni** - w dniach 8IV- 30VI 2011 r.

Dane zbierane będą wyłącznie na formularzach elektronicznych

Obowiązek udzielania odpowiedzi

wynika z ustawy o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011r.

Na zasadzie dobrowolności zbierane są dane dotyczące:

pozostawania w związku nieformalnym, wyznania (przynależności wyznaniowej),
liczby urodzonych dzieci i planów prokreacyjnych, niepełnosprawności

Tajemnica statystyczna

Wszystkie zbierane podczas spisu dane są poufne i podlegają szczególnej ochronie.
Będą wykorzystywane wyłącznie do opracowań zbiorczych i analiz.

W sprawie pytań i wątpliwości można kontaktować się:

- z Gminnym lub Wojewódzkim Biurem Spisowym,
- z działającą podczas spisu infolinią - *Call Center*.

Pytania dotyczące spisu można kierować na adres spis@stat.gov.pl lub poprzez stronę internetową www.stat.gov.pl - w części - „Pytania do GUS”.